Ogólnokrajowy tygodnik SZ "Związek Polaków na Białorusi"

GŁOS znad Niemna

28 września 2001r. Nr 39(488) Index 63863 Rok założenia 1989

Życie jest jak nudna sztuka w teatrze, ale warto się śpieszyć z wychodzeniem przed nieuniknionym końcem spektaklu.

Andrzej Wajda

Prawdziwe zaangażowanie

Odbudować Świątynię Pańską — oto misja, do której jesteście powołani i której żeście się poświęcili — mówił Jan Paweł II podczas specjalnej mszy dla katolickich duchownych Kazachstanu i całej Azji Centralnej

Kazachstan

Mszę odprawiono w nowej astańskiej katedrze, jedynym kościele katolickim w stolicy Kazachstanu. Przed świątynią Papieża przywitała grupa wiernych, którzy grali na gitarach i śpiewali pieśni religijne. W katedrze było 62 księży i 72 siostry pracujące w Kazachstanie, klerycy z seminarium w Karagandzie oraz duchowni z Tadżykistanu, Uzbekistanu i Turkmenistanu. — *Po latach komunistycznego ucisku na nowo zaczynacie głosić wspólną wiarę. Dziesięć lat po odzyskaniu wolności wielbicie dziś Opatrzność i miłosierdzie Boga, który nie opuszcza swoich dzieci w godzinie próby* — mówił Jan Paweł II po polsku.

Większość księży pracujących w Kazachstanie przyjechała tu z Polski. Papież przypomniał sylwetki duchownych, którzy zginęli podczas zesłania w łagrach Kazachstanu — błogosławionego Oleksa Zaryckiego i biskupa Mykołę Budnika. Mówił też o ks. Tadeuszu Fedorowiczu, wynalazcy nowego rodzaju duszpasterstwa — duszpasterstwa deportowanych.

Papież nawiązał do realiów pracy duchownych w Kazachstanie. — *Musicie być cieślami, murarzami, ślusarzami — robotnikami zatrudnionymi przy budowie nowej Świątyni* — mówił. Księża, którzy przyjeżdżają do Azji, rzeczywiście muszą wszystko robić od podstaw. Budują domy, kościoły, zdarza się, że sami uprawiają ziemię.

Armenia

Jan Paweł II rozpoczął pierwszą wizytę papieską w Armenii, która obchodzi 1700. rocznicę przyjęcia chrześcijaństwa. Ojca Świętego powitał na lotnisku w Erewanie zwierzchnik Apostolskiego Kościoła Armeńskiego, Katolikos GareginII i prezydent kraju Robert Koczarian.

© IREX/ProMedia

- *Przeszłość Armenii jest nieodłączna od jej chrześcijańskiej wiary* — powiedział Jan Paweł II zaraz po wylądowaniu w Erewanie. Podczas powitania na lotnisku Ojciec Święty w bardzo ciepłych słowach wyraził uznanie dla narodu armeńskiego i jego wierności chrześcijaństwu. Przekazał też wyrazy szacunku i przyjaźni dla milionów Armeńczyków żyjących w kraju oraz w diasporze pod niemal wszystkimi szerokościami geograficznymi.

W swym przemówieniu papież nawiązał do obchodów 1700-lecia ogłoszenia chrześcijaństwa religią państwową w Armenii, które według tradycji odwołuje się do przepowiadania apostołów Tadeusza i Bartłomieja, a dzięki świadectwu i dokonaniom św. Grzegorza Oświeciciela po raz pierwszy stało się wiarą całego państwa.

Nawiązując do 10. rocznicy uzyskania przez Armenię niepodległości Jan Paweł II powiedział: - *Był to znamienny krok na drodze ku sprawiedliwemu i harmonijnemu społeczeństwu, w którym wszyscy czuliby się dobrze, jak w domu i cieszyli się poszanowaniem swoich słusznych praw. Wszyscy, a zwłaszcza ci, którzy są odpowiedzialni za sprawy publiczne, są dzisiaj powołani do prawdziwego zaangażowania na rzecz dobra wspólnego w sprawiedliwości i solidarności, przekładając postęp narodu przed wszelkimi innymi cząstkowymi interesami. Odnosi się to także do waszego usilnego dążenia do pokoju w tym regionie. Pokój można zbudować jedynie na solidnych fundamentach wzajemnego poszanowania, sprawiedliwości między różnymi wspólnotami i w wielkoduszności ze strony możnych.*

Jan Paweł II przypominał, że *"każdy winien kochać własną ziemię i poświęcać samego siebie dla prawdziwego rozwoju, jak i dla dobrobytu duchowego i materialnego swego narodu!". " Niech Bóg błogosławi naród armeński w wolności, dobrobycie i pokoju!"* - życzył Papież.

Była to 95. zagraniczna podróż Jana Pawła II w ciągu jego 23-letniego pontyfikatu, trzecia do krajów, które były republikami ZSRR.

Kościół armeński został założony w III wieku przez świętych Tadeusza i Bartłomieja. W 301 r., kiedy przybyły z Kapadocji Grzegorz Oświeciciel ochrzcił króla Tyrydatesa IV, Armenia stała się pierwszym krajem, który uznał chrześcijaństwo za religię państwową.

PAP, Onet, AD

LIDA

Pod znakiem orła

Orzeł, symbol lotników polskich, wrócił na obelisk na cmentarzu w Lidzie. W dniu 23 września br. został poświęcony odnowiony pomnik lotnikom polskim, zdewastowany w czasach sowieckich.

W tym dniu po mszy św. w intencji poległych lotników zebrali się związkowcy, krewni z rodzin wojskowych, którzy służyli w Lidzie, harcerze i akowcy oraz fundatorzy.

Pierwsze mogiły na tym cmentarzu powstały po wojnie polsko-bolszewickiej 1920r. W latach 20-30 minionego stulecia zostały pochowani tu wojskowi stacjonującego tu 11 pułku myśliwskiego, a potem 5 pułku lotniczego. Jak opowiadają członkowie Klubu Seniorów Lotnictwa w Białymstoku, przedstawiciele którego od 5 lat przyjeżdżają do Lidy na Kwaterę Lotników, pochowano tu około 89 wojskowych w grobach pojedynczych i zbiorowych. Dawna tablica z nazwiskami pochowanych jest przechowywana przez kogoś nieznanego, możliwie kiedyś ten ktoś odważy się ją oddać, by została zamieszczona na obelisku. Szczególną opieką otacza ten cmentarz akowiec Marian Bałtrusz, który przyczynił się do odnowienia krzyży na mogiłach, poprawiał ich po zdewastowaniu:

- Pięć lat temu uporządkowaliśmy cmentarz i w związku z tym czekaliśmy na delegację z Polski. Gdy z gośćmi przyszliśmy na cmentarz, zobaczyliśmy wyrzucone śmiecie jakiegoś zakładu. Spotykamy się z różnym stosunkiem do naszej pracy. Chcielibyśmy, aby pamięć o lotnikach polskich pozostała na tej ziemi na zawsze i dlatego musimy opowiadać o tamtych czasach młodzieży — powiedział.

© T.ZALESKA

Kwatera Lotników w Lidzie

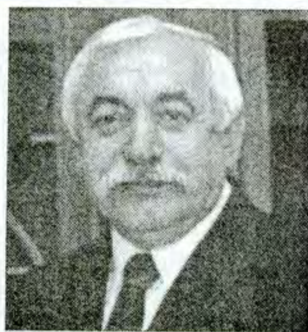
Tylko dzięki wspólnym staraniom Oddziału ZPB w Lidzie na czele z Izabelą Tyrkin, Konsula Generalnego RP w Grodnie Sylwestra Szostaka, ks. proboszcza Wincentego Lisowskiego udało się zacząć realizację tego szlachetnego pomysłu, a Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" w Białymstoku pomógł to urzeczywistnić: odlano obelisk, według zachowanych zdjęć, przy wsparciu finansowym Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa Narodowego wyrzeźbiono orła, którym uwieńczono pomnik.

- *Chciałbym, aby wszyscy Polacy z Lidy dbali o ten cmentarz, przychodzili tu nie tylko z okazji rocznic. A wszystkie organizacje polskie opiekowały się tym miejscem pamięci* — powiedział Sylwester Szostak.

TZ

ISSN 1563-3233

W numerze:

"Święta wojna"

W Kabulu ludzie wykupują resztki żywności

Talibowie powołali pod broń dodatkowych 300 tys. mężczyzn na świętą wojnę przeciwko Stanom Zjednoczonym — podała afgańska agencja AIP za ministerstwem obrony talibów.

Osama ben Laden - główny podejrzany

Muzułmańscy fanatycy rządzący Afganistanem energicznie szykują się do wojny z USA. Rozsyłają wici po afgańsko-pakistańskim pograniczu, rozdają broń cywilom i liczą na wsparcie pasztuńskich plemieńców z północnego Pakistanu. Odżyła stłumiona przez talibów przestępczość — rabusie, podając się za milicję z Departamentu Wspierania Cnoty i Walki z Występkiem, plądrują mieszkania i kramy.

Potwierdziła się informacja o zdobyciu przez opozycyjny Sojusz Północny miasta Zari Bazar na północy kraju. Opozycja jest bliska uzyskania kontroli nad głównymi szlakami komunikacyjnymi łączącymi trzy prowincje — Bałch, Dżozjan i Samangan. Tymczasem z Uzbekistanu napływają pogłoski o lądowaniu amerykańskich samolotów i żołnierzy. Z kolei brytyjski „Sunday Times" pisze, powołując się na źródła wojskowe, że już doszło do pierwszej potyczki pod Kabulem między talibami a brytyjskimi komandosami z oddziału specjalnego SAS. Londyn zdementował te informacje.

Zerwanie kontaktów

Talibowie są coraz bardziej osamotnieni. Pakistan odwołał z Kabulu swoich dyplomatów — choć nie oznacza to zerwania stosunków dyplomatycznych. Zjednoczone Emiraty Arabskie zerwały stosunki z talibami również. Arabia Saudyjska, która także uznała talibów, nie utrzymuje z nimi kontaktów, odkąd udzielili oni gościny ben Ladenowi.

Proszą i grożą

Ambasador Afganistanu w Pakistanie Abdul Salaam Sajjef zaapelował do ONZ i krajów islamskich, by wywarły presję na Waszyngton w celu uniknięcia wojny. Zwrócił się też do narodu amerykańskiego o zrozumienie i zapewnił, że talibowie nie chcą walczyć z USA. Natomiast ich przywódca mułła Mohammad Omar ostrzegł, że Stany Zjednoczone czeka krwawa wojna, jeżeli nie zmienią swej polityki bliskowschodniej i zażądał, aby USA wycofały się z Zatoki Perskiej. Oświadczył też, że śmierć ben Ladena nie rozwiąże kryzysu.

Główny podejrzany

Talibowie ogłosili, że ben Laden jest gdzieś w Afganistanie, ale nie sposób go odnaleźć i wręczyć edykt emira mułły Omara, upraszający go o dobrowolny wyjazd z kraju. Rosyjskie źródła wywiadowcze cytowane przez ITAR-TASS podały, że ben Laden nie opuszczał Afganistanu i przebywa obecnie w okolicach miasta Dżalalabad, około 120 km na wschód od Kabulu.

W specjalnym apelu do muzułmanów saudyjski milioner i terrorysta Osama ben Laden, uznawany za głównego podejrzanego o zorganizowanie ataków terrorystycznych na Nowy Jork i Waszyngton, wezwał muzułmanów w Pakistanie do odparcia ewentualnego ataku wojsk amerykańskich. Odezwę opublikowała telewizja w Katarze.

Wolna ręka

W graniczącym z Afganistanem Tadżykistanie ogłoszono pogotowie bojowe w armii oraz w ciągle stacjonującej tam 201 dywizji rosyjskiej. Rosjanie sami nie zamierzają wkraczać do Afganistanu, ale mając porachunki z ben Ladenem za uzbrajanie Czeczenów, Kreml podobno pozostawił wolną rękę republikom środkowoazjatyckim, jeśli zechcą pomóc Amerykanom.

© REUTERS

WYBORY PARLAMENTARNE

Lewica do steru

W Sejmie RP 222 miejsca będzie miała prawdopodobnie lewicowa koalicja SLD-UP — tak wynika z ostatniego sondażu OBOP. Koalicji zatem brakuje 9 mandatów do uzyskania większości w sejmie, która pozwoliłaby jej samodzielnie stworzyć rząd. Natomiast w Senacie RP SLD-UP prawdopodobnie otrzyma 80 mandatów. Wiadomo już, że do Sejmu nie wejdą UW i AWSP. Niespodzianką natomiast jest trzecie miejsce Samoobrony i 7,5-procentowe poparcie dla Ligi Polskich Rodzin. Najnowsze dane dotyczące frekwencji wskazują, że do urn udało się 46,7 proc. uprawnionych do głosowania Polaków.

W tej sytuacji SLD nie ma wystarczającej liczby posłów, aby utworzyć rząd większościowy. Zdaniem prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego być może potrzebna będzie koalicja.

© AP

Leszek Miller - przewodniczący SLD. Przyszły premier Polski?

FOTO W **Głosie**

© REUTERS

George Clooney i Julia Roberts

Koncert gwiazd show-businessu „Ameryka: w hołdzie bohaterom" przyniósł zysk w wysokości co najmniej 150 milionów dolarów — podali organizatorzy.

Pieniądze zostaną przekazane ofiarom zamachów terrorystycznych z 11 września. Organizatorzy zapewniają, że będą one rozdzielone w taki sposób, aby zminimalizować koszty administracyjne.

Oblicza się, że występ, który odbył się 21 września br., obejrzało ok. 60 milionów widzów. Za pomocą telefonu lub strony internetowej www. tributetotheheroes. org dobrowolnych wpłat dokonało 38 tysięcy chętnych.

W koncercie udział wzięli m. in. Bruce Springsteen, Stevie Wonder, U2, George Clooney, Tom Cruise, Sting, Julia Roberts, Paul Simon. Koncert był także wyjątkowym momentem w historii amerykańskiej telewizji. Jednocześnie transmitowało go sześć największych stacji: ABC, CBS, NBC, Fox, UPN i WB, a także programy obecne tylko w „kablówkach", jak MTV, HBO, Lifetime.

AMERYKA PÓŁNOCNA

Wciąż pachnie żywicą...

Kanada jest w rozterce. Ten wielki kraj (obszarowo, bo ludności ma mniej niż Polska) funkcjonuje niejako w cieniu swego wielkiego sąsiada z południa.

W dniu 24 września w Waszyngtonie spotkał się premier Jean Chretien z prezydentem Georgem W. Bushem — Kanada znowu jest pod naciskiem. USA dąży do stworzenia koalicji do walki z międzynarodowym terroryzmem i oczekuje, że do tego frontu Kanada włączy się nie tylko poprzez współpracę w zakresie wywiadu, ale także stawiając do dyspozycji niektóre swoje jednostki wojskowe (zwłaszcza lotnictwo i oddziały specjalne). Natomiast tutejsza opinia publiczna, jak i szanujący ją politycy odnosi się to tego dość powściągliwie, dystansując się od eskapad militarnych, które pociągnąć za sobą muszą również niewinne ofiary.

Wiele problemów rysuje się też we wzajemnych stosunkach gospodarczych. USA jest dla Kanady w zasadzie przedłużeniem rynku wewnętrznego. Co prawda, kraje te wciąż mają swoje odrębne waluty narodowe, ale integracja obu organizmów gospodarczych posunęła się niezwykle daleko, uzyskując jeszcze dodatkowe bodźce po utworzeniu NAFTA. Obecnie zaś — wskutek radykalnego obostrzenia wymagań co do bezpieczeństwa na wszystkich przejściach granicznych — wielki tu zazwyczaj ruch ludzi i towarów napotyka duże trudności. Tak potok ludzi, jak i masa towarów płyną zatem w obie strony wolniej, co oznacza, że płynie ich mniej. Widać i czuję się to zarówno na zakorkowanych przejściach drogowych (a granica kanadyjsko-amerykańska liczy ponad 5 tysięcy kilometrów), jak i na lotniskach, gdzie pomimo dużo mniejszej liczby pasażerów tłok wywołany skrupulatnymi kontrolami jest większy niż kiedykolwiek przedtem. Aby uzmysłowić sobie w pełni, jakie problemy stwarza obostrzenie rygorów granicznych, warto wiedzieć, że dzienna wartość obrotów towarowych (nie licząc usług niematerialnych) pomiędzy Kanadą a USA przekracza 1,4 miliarda dolarów, a więc mniej więcej tyle, ile roczne obroty Polski z Kanadą.

Stąd też o tym — a nie tylko o politycznych i militarnych wątkach obecnego kryzysu oraz o jego implikacjach humanitarnych, co ma szczególne znaczenie dla Kanady jako kraju przyjmującego rok rocznie wiele setek tysięcy imigrantów, głównie z Azji — rozmawiali w Białym Domu północnoamerykańscy szefowie rządów. W sytuacji, gdy blisko 85 procent kanadyjskiego handlu przypada na USA, pogorszenie koniunktury tamże od razu pociąga za sobą pogorszenie sytuacji tutaj. Szacuje się — przy mnożących się znakach zapytania co do ekonomicznych następstw ataku terrorystów na Nowy Jork i Waszyngton oraz amerykańskiej reakcji na ten zamach — że w USA pracę straci aż około miliona osób, a w Kanadzie około 100 tysięcy ludzi.

Są to oczywiste nieprawdy w tym sensie, że rzeczywiste przyczyny niekorzystnych tendencji tkwią gdzie indziej, a ostatnie wydarzenie tylko dodatkowo je zgalwanizowały. Teraz niektórzy politycy — a zwłaszcza ekonomiści, którzy mylili się wcześniej w swoich przewidywaniach — usiłują zrzucić odpowiedzialność na ostatnie szoki a to za małą skuteczność swojej polityki, a to za złe rady i błędne prognozy. A przecież szoki te, poprzez skądinąd irracjonalne oczekiwania, pogarszają tylko i tak już od pewnego czasu złą koniunkturę w najwyżej rozwiniętych krajach. W Kanadzie przewiduje się, że nadwyżka budżetowa znowu przerodzi się w deficyt, a w drugim półroczu 2001 wystąpi już jawna recesja; wpierw spadek PKB o 0,9 procent w III kwartale, a następnie o 0,4 w kwartale czwartym.

Tutejsi ekonomiści i analitycy mają też bardziej niż kilka miesięcy temu minorowe nastroje i opinie co do najbliższej przyszłości w odniesieniu do całej gospodarki globalnej. Prognoza wzrostu światowego PKB na ten rok została skorygowana w dół poniżej 2 procent, a na rok 2002 do 2-2,5 procent (miast wcześniej prognozowanych 3,3). Oczywiście tego nie wyjaśniają następstwami terrorystycznego ataku, ale brak właściwej koordynacji polityki nie tylko na skalę północnoamerykańską, ale światową. Zrozumiałe, że Kanada — nawet jako członek G-7 — ma tu mało do powiedzenia, odwrotnie niż jej południowy sąsiad. Teraz jednak rośnie nadzieja, że zweryfikowane zostaną niektóre wcześniejsze fałszywe teorie ekonomiczne, przede wszystkim dominująca dotychczas doktryna neoliberalna. W wielu czołowych krajach kapitalistycznych już można dostrzec tego symptomy w postaci większej gotowości do zdecydowanego interwencjonizmu państwowego, zwłaszcza instrumentami polityki finansowej.

W samej zaś Kanadzie pesymizm chyba bardziej udziela się politykom i niektórym ekonomistom, zwłaszcza z kręgów finansowych na Bay Street w Toronto (odpowiednik nowojorskiego Wall Street), choć w zeszłym tygodniu tutejszy indeks giełdowy — Toronto Composite Index — spadł już „tylko" o 5,5 procent. Inni wydają się zaś jakby mniej zatroskani. Jak mówią przede wszystkim dlatego, że są Kanadyjczykami. Widać to na innych ulicach — także tam, gdzie przebiegłem Toronto Waterfront Marathon w 3 godziny 38 minut i 22 sekundy. A jeszcze wyraźniej na prowincji, poza metropoliami. Tam gdzie najpiękniej i gdzie Kanada wciąż pachnie żywicą.

Grzegorz W. KOŁODKO
http://kolodko.tiger.edu.pl

Przygotował Andrzej DUBIKOWSKI

Nowy rząd Białorusi?

Wyznaczono nowy skład Rady Ministrów

Po inauguracji nowo wybrany głowa państwa nie dokonał radykalnych zmian kadrowych w nowym rzędzie, większość ministrów utrzymała się w swoich krzesłach.

Prezydent RB Aleksander Łukaszenko podpisał szereg kadrowych rozporządzeń. Na stanowiska wicepremierów zostali powołani: Włodzimierz Drażyn, były pierwszy zastępca kierownika Mińskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego. Na nowym stanowisku będzie pełnił funkcje kuratora sfery socjalnej, nauki i handlu; Aleksander Papkow wcześniej również zajmował stanowisko wicepremiera. Będzie kuratorem zespołu rolniczo-przemysłowego; Andrzej Kobiakow — były wicepremier odpowiadający za gospodarkę; Siergiej Sidorski przedtem zajmował stanowisko pierwszego zastępcy kierownika Homelskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego. W nowym rządzie będzie kuratorem przemysłu i budownictwa. Zgodnie z rozporządzeniem prezydenta, w nowym rządzie swoje stanowisko zachowała większość ministrów.

© IREX/ProMedia

Wśród nich ministrowie: finansów — Mikołaj Korbut, gospodarki — Włodzimierz Szymow, spraw zagranicznych — Michaił Chwostow, gospodarki rolnej i żywności — Michaił Rusy, spraw wewnętrznych — Włodzimierz Naumow, obrony — Leonid Malcew, zasobów naturalnych i ochrony środowiska naturalnego — Leontij Choružyk, łączności — Włodzimierz Gonczarenko, statystyki i analizy — Włodzimierz Zinowski, sportu i turystyki — Eugeniusz Worsin, kultury — Leonid Gulako, do spraw nadzwyczajnych — Walery Astapow, przemysłu — Anatol Charłap, architektury i budownictwa — Gienadij Kuroczkin, gospodarki mieszkaniowo-komunalnej — Aleksander Milkota, kierownicy Państwowego Komitetu Wojsk Ochrony Pogranicza Aleksander Pawłowski i Komitetu Państwowego ds. Lotnictwa Fiodor Iwanow. Państwowy Komitet Podatkowy został przekształcony w Ministerstwo ds. Podatków i Składek. Na stanowisko ministra ds. podatków i składek został powołany Konstanty Sumar, który wcześniej był kierownikiem wyżej wymienionego Państwowego Komitetu Podatkowego. W nowym rządzie otrzymali stanowiska dwaj pomocnicy prezydenta Aleksander Kuliczkow i Aleksander Szpilewski. Pierwszy zajął stanowisko ministra handlu, drugi — kierownika Państwowego Komitetu Celnego. Obowiązki przewodniczącego rządu na razie będzie pełnił były premier Włodzimierz Jermoszyn. Jak oświadczył A. Łukaszenko prawdopodobnie na stanowisko przewodniczącego rządu znowu zostanie zarekomendowany Włodzimierz Jermoszyn. Jednak ostateczna decyzja zostanie podjęta po utworzeniu rządu i początku pracy parlamentu, który, zgodnie z konstytucją, powinien zatwierdzić kandydaturę na stanowisko premiera.

IT, HE

SPOŁECZEŃSTWO

Globalny ruch dla dzieci

W ubiegły czwartek w Grodnie odbyła się konferencja prasowa dotycząca realizacji projektu „Globalny ruch w interesach dzieci" na terenie Grodna i obwodu grodzieńskiego.

Narodowy projekt pod taką nazwą w obwodzie grodzieńskim rozpoczął swoją działalność 1 marca br. i będzie trwał do końca listopada. Jego realizacją w regionie zajmuje się Białoruski Związek Dziecięcych i Młodzieżowych Zjednoczeń Społecznych „Rada" wspólnie z przedstawicielstwem Funduszu Pomocy Dzieciom ONZ (UNISEF) na Białorusi oraz Grodzieńskim Obwodowym Zjednoczeniem Społecznym Młodych Naukowców „WIT".

(O zadaniach projektu czytelnicy **Głosu** zostali powiadomieni w nr. 12 (463) z 23 marca 2001 r.)

Ruch dziecięcy na Białorusi i w regionie coraz bardziej się rozwija. Jak powiedziała koordynator projektu w obwodzie grodzieńskim Maria Bogosłowska, w Grodnie i obwodzie działa ok. 50 inicjatyw dziecięcych (z nich ponad dwadzieścia powstało w tym roku). Skuteczna działalność tych organizacji zależy od zawarcia partnerskich stosunków między dorosłymi a dziećmi.

Inicjatywy dziecięce często nie są dostatecznie przygotowane do współpracy z organizacjami państwowymi i strukturami społecznymi, brakuje im umiejętności organizacyjnych, nie mają informacji o podobnych inicjatywach w swoim mieście czy innych regionach kraju. Dlatego informacyjno-koordynacyjne centrum w Grodnie przeprowadza seminaria edukacyjne, podczas których młodzi ludzie mogą otrzymać informację o projekcie, uczą się planowania własnej działalności, próbują nawiązać kontakty ze społecznością, mediami, miejscowymi oddziałami komitetów wykonawczych ds. młodzieży, ze swymi kolegami. W ciągu ostatnich sześciu miesięcy w ramach projektu w Grodnie, oprócz seminariów, odbyły się dwa posiedzenia okrągłego stołu oraz trzy spotkania dyskusyjne, na których byli obecni przedstawiciele organizacji państwowych, biznesu i zjednoczeń społecznych. Otwarte omówienie istniejących problemów i wspólne odnalezienie sposobów ich rozwiązywania, a także kontynuacja działalności banku zamówień socjalnych (oferta pracy, którą mogą się zająć inicjatywy dziecięce) możliwie przyczynią się do zawarcia stosunków partnerskich między inicjatywami dziecięcymi a społeczeństwem.

Informacyjno-koordynacyjne centrum w Grodnie wydaje (raz na miesiąc) biuletyn „My", gdzie można znaleźć informacje o projekcie, nowo powstałych inicjatywach dziecięcych, przeprowadzonych akcjach w ramach projektu. Jak na przykład o akcji *„Powiedzmy dzieciom Tak!"*, co odbyła się latem tego roku i w której wzięło udział ok. 800 osób z Grodna i obwodu. Uczestnicy wypełniali ankiety (należało z 10 podanych propozycji wybrać 3 najbardziej aktualne dla polepszenia sytuacji dzieci w naszym kraju). Te ankiety zostaną przekazane światowym liderom na Specjalnej Sesji Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych we wrześniu.

Podsumowaniem wyników pracy projektu będzie posiedzenie (pod koniec listopada) na temat: *"Inicjatywa dziecięca — rok później"*.

Bardziej szczegółową informację o projekcie *"Globalny ruch w interesach dzieci"* można uzyskać pod adresem: Grodno, ul. Budionnego 48a, ofis 11, tel. 96-74-78.

Olesia KARPUK

Starzenie się ludności

Ostatnio na Białorusi ma miejsce aktywny proces starzenia się ludności. O tym powiadomił kierownik Zarządu Ekspertyzy Sądowo-Lekarskiej, Rehabilitacji i Sanatoryjno-Uzdrowiskowego Leczenia Ministerstwa Zdrowia Włodzimierz Pilipienko.

Obecnie na Białorusi mieszka ponad 2 mln osób w wieku 60 i więcej lat. Zwiększyła się liczba osób samotnych i chorych, cierpiących na choroby przewlekłe, ze zmniejszoną aktywnością ruchową i zdolnością do samoobsługi. W ciągu ostatnich pięciu lat w kraju liczba zachorowań wśród ludzi starszych zwiększyła się o 6-10 proc. Przyczyną tego stał się wzrost liczby zaburzeń krążeniowych i systemu nerwowego, jak również nowotworów, rozstrojów psychicznych i wewnątrzwydzielniczych.

Zapotrzebowanie na umieszczenie w szpitalu chorych osób w starszym i podeszłym wieku trzykrotnie przekracza ten wskaźnik ludzi w średnim wieku. Z ogólnej liczby osób hospitalizowanych na oddziałach o profilu terapeutycznym ośrodków leczniczych Ministerstwa Zdrowia pacjenci w podeszłym wieku stanowią około 40 proc.

Ceny paliw 27 września 2001			
A-76	AI-92	AI-95	Olej napędowy
Stacje koncernu Biełnieftiechim			
485 0,33*	600 0,41*	685 0,47*	420 0,30*
Stacje kampanii LUKOIL			
485	600	685	420

** cena jest podana w USD, * tr.sp. - transport specjalny*

Kurs walut Banku Narodowego z dnia 27.09.2001r.				
USD	DEM	RUR	PLN	EURO
1476,00	397,05	50,20	348,62	1363,31

Informacji udzieliła służba SPAS001 tel. 001 СПАС001

MEDIA

Wróciła cenzura

Białoruskie Stowarzyszenie Dziennikarzy (BSD) — organizacja powołana do obrony praw mediów — zwróciło się do prokuratury z wnioskiem o natychmiastowe wstrzymanie prześladowania niezależnych gazet.

Stowarzyszenie domaga się też ukarania wiceszefa Komitetu ds. Prasy, Włodzimierza Głuszakowa, który — jak utrzymuje BSD — bezprawnie wykonuje funkcje cenzorskie.

Do BSD ze skargą zwrócili się redaktorzy naczelni niezależnych wydawnictw, m. in. szef największej opozycyjnej „Narodnej Woli" Iosif Sieredicz. W skardze udokumentowano szereg faktów mieszania się Głuszakowa w pracę gazet oraz wydanie przezeń zakazów publikowania kilkunastu tekstów, głównie o tematyce wyborczej.

Głuszakow został ostatnio dyrektorem drukarni, która drukuje niezależne gazety. Mając w ten sposób dostęp do tekstów zanim te zejdą z maszyn, wykreśla więc *„nieprawomyślne"* teksty. Redaktorzy wydań są zmuszani do zastępowania tekstów innymi albo decydują, by ich gazeta ukazywała się z białymi plamami, co przed wyborami prezydenckimi miało miejsce kilka razy.

Bezpośredni przełożony Głuszakowa — przewodniczący Komitetu ds. Prasy Michaił Podgajny — broni podwładnego. — *Rozmawiałem z nim na ten temat. Oświadczył, że nigdy nie wydawał żadnego pisemnego polecenia o zdjęciu jakiegokolwiek materiału. Decyzje w tej sprawie podejmowało samodzielnie kierownictwo gazet* — powiedział urzędnik.

PAP

AKTUALNOŚCI

PIERWSZE MUZEUM W TWIERDZY BRZESKIEJ BYŁO POLSKIE

W przeddzień przypadającej na początek listopada 45. rocznicy powstania muzeum Obrony Twierdzy Brzeskiej już nie jest tajemnicą, że pierwsze próby utworzenia kolekcji muzealnej należą do Polaków.

W roku 1938 na terytorium Twierdzy Brzeskiej przeprowadzono prace archeologiczne. Opierając się na pierwszych wynalazkach, zainteresowany historią generał Franciszek Kleberg zwołał konferencję naukową z udziałem przedstawicieli garnizonu i naukowców Politechniki Warszawskiej. Sprawowanie kontroli nad zachowaniem eksponatów zlecono przewodniczącemu Okręgowego Sądu Wojskowego Tomaszowi Żukowi-Rybickiemu. Na żal podpułkownika Żuka-Rybickiego nie ominął los większości polskich wojskowych: od 1940r. aż do śmierci 27 września 1944r. był więźniem obozów koncentracyjnych IX-A w Lubiaku i VI-B w Duseli (Niemcy). Jednak pokutując na obczyźnie patriota polski prowadził notatki mianowicie o pierwszym muzeum Twierdzy. Wśród pierwszych eksponatów muzeum znajdował się stół, przy którym 3 marca 1918r. został podpisany Pokój Brzeski, kolekcja monet, broń biała i palna Brzeszczyzny XIX-XX stulecia, kolekcja hełmów, armat i pocisków.

PRZEWIDYWANE JEST ZWIĘKSZENIE OPŁAT KOMUNALNO-MIESZKANIOWYCH.

W okresie zimowym za mieszkanie, którego powierzchnia wynosi 60 m^2 będziemy płacić ekwiwalent 25-35 USD. Jednak suma ta może być wyższa. Jak na razie mieszkańcy wciąż „nie dopłacają".

Poziom kompensacji usług komunalno-mieszkaniowych w okresie zimowym wynosi średnio około 23,3 proc., w letnim — 25,6 proc. W maju 2001r. mieszkańcy pokrywali 27,1 proc. ogrzewania, 37,3 proc. zaopatrzenia w wodę, 15,3 proc. gorącej wody, 52,7 proc. energii elektrycznej i 43,3 proc. gazu.

NA BIAŁORUSI ODNOTOWANO WZROST INFLACJI

Według danych Ministerstwa Statystyki i Analizy, w ciągu pierwszych dwóch tygodni września wzrost cen konsumpcyjnych w kraju wyniósł 0,8 proc. (0,4 proc. za tydzień).

W ciągu pierwszych dwóch tygodni sierpnia ceny wzrosły o 0,5 proc., a w ciągu miesiąca o 0,8 proc. Od początku roku ceny konsumpcyjne na Białorusi wzrosły o 26,4 proc. (za ten sam okres 2000r. — o 73,6 proc.).

W BUDYNKU WTC ZGINĘLI TAKŻE BIAŁORUSINI

Na podstawie danych Departamentu Stanu USA i informacji, przekazanych przez rządy różnych krajów, Reuters przedstawił wstępną listę nie-Amerykanów, którzy zginęli (bądź są uznani za zaginionych) 11 września w World Trade Center.

Wśród ofiar znaleźli się obywatele 66 krajów, w tym przedstawiciele Białorusi w liczbie 1 — 3 osób.

BiałaPAN

Wielkie "kresowe" serce

Wywiad z Konsulem Generalnym RP w Grodnie Sylwestrem Szostakiem

Słowa wdzięczności, szacunku z nutkami goryczy brzmiały podczas spotkań z okazji zakończenia misji dyplomatycznej Konsula Generalnego RP w Grodnie Sylwestra Szostaka. Uczniowie polskich szkół w Wołkowysku i Grodnie, aktywni działacze organizacji polskich zebrani na spotkaniach w Wołkowysku, Lidzie i Grodnie z wielkim wzruszeniem i serdecznością dziękowali Teresie i Sylwestrowi Szostakom za opiekę nad rodakami na ziemi grodzieńskiej. Przed zakończeniem misji Konsul Generalny RP w Grodnie odpowiedział na pytania Głosu.

Ma Pan za sobą lata pracy dyplomatycznej m. in. w Niemczech i Austrii. Jakie cechy charakteru trzeba posiadać, aby sprawdzić się w tym zawodzie?

- Przede wszystkim trzeba mieć chęć do pracy i podstawy do jej wykonywania. Podstawą jest moje wykształcenie pedagogiczne i politologiczne. Trzeba też umieć rozmawiać z ludźmi — w szczególności tu, na kresach dawnej Rzeczypospolitej. Nie wolno być bufonem, trzeba umieć słuchać ludzi. Trzeba być jednocześnie i wesołym, i wyrozumiałym. Reasumując — konsul musi mieć serce do swojej pracy, aby godnie reprezentować kraj i Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP. Do tego potrzebne jest także doświadczenie życiowe i zawodowe. Tego nabiera się przez lata pracy na różnych stanowiskach — przeszedłem przez szkołę życia w ministerstwie, ambasadach oraz konsulatach — zaczynałem od referenta i to bez paszportu dyplomatycznego. Charakter wyrabia się w pracy i we współżyciu z ludźmi. Trzeba też znać swoje prawa i obowiązki.

No właśnie — jak to jest z prawami i obowiązkami konsula? Czy miał Pan kłopoty tu, na Grodzieńszczyźnie?

- Miałem kłopoty większe i mniejsze, no bo któż ich nie miewa. Przeważnie kłopoty te wynikały z braku zrozumienia roli i funkcji konsula przez moich interesantów. Nie zawsze mogłem udzielić pomocy takiej, która zadowalałaby wszystkich. Np. zwracano się do mnie w sprawie przydziału większego mieszkania w Grodnie, w sprawie pracy lepiej płatnej tu, na Białorusi, w sprawie pracy w Polsce. Kilkanaście osób zawiodłem, gdyż nie mogłem pomóc, ponieważ konsul nie zajmuje się pośrednictwem w takich sprawach . Myślę, że osoby te przyjęły to ze zrozumieniem. Niestety znam też kilka osób, które nie rozumieją praw, które konsul, jako przedstawiciel innego państwa, posiada, ale także musi przestrzegać.

Czy mógłby Pan ukonkretnić jakie prawa i obowiązki nie były rozumiane?

- Oczywiście. Np. konsul ma prawo spotykać się z przedstawicielami mniejszości narodowej — swojej. Ja spotykałem się z polską mniejszością. Nie podobało się to przedstawicielom władz tylko w jednym rejonie — nie byli takimi spotkaniami zachwyceni. Dziwne było także i to, że z moich spotkań z polską mniejszością narodową nie był zadowolony jeden z czołowych działaczy. Dzięki tym stałym spotkaniom poznałem sytuację wśród Polaków zamieszkujących Grodzieńszczyznę. To się nie podobało, za dużo wiedziałem i widziałem. Inny temat — ingerowanie w wewnętrzne sprawy kraju, w którym pełni się funkcję konsula. Konsulowi robić tego nie wolno — tak mówi prawo międzynarodowe. Nie dziwiłbym się, gdyby tego nie rozumiał człowiek bez wykształcenia, ale po ukończonej wyższej uczelni tutaj czy w Polsce należałoby przypuszczać, że jest to proste. Okazało się, że nie dla wszystkich. Podobnie ma się sprawa przestrzegania umów zawartych pomiędzy Polską a Białorusią. Konsul podejmuje interwencje na szczeblu swojego okręgu konsularnego. I takie interwencje podejmowałem w sprawach oświaty czy miejsc pamięci narodowej. Faktem jest, że nie wszystko można było załatwić u władz w Grodnie. Interwencje u władz w stolicy były czynione przez naszą ambasadę w Mińsku.

Jak Pan widzi stosunki Polski z Białorusią i konsulatu z władzami w Grodnie?

- Prezydent Rzeczypospolitej na ten temat ostatnio powiedział, że w stosunkach Polski z Białorusią powinna nastąpić zmiana na lepsze. Natomiast współpraca konsulatu z władzami różnego szczebla musi być stała, muszą być dobre kontakty, gdyż inaczej konsulat nie będzie mógł sprawować swoich podstawowych funkcji. I znowu na tym tle też nie miałem zrozumienia u jednego z byłych prominentów ZPB, który się ciągle dziwił, że konsul nie popiera demonstracji opozycyjnych i nie bierze w nich udziału. Tak samo dziwił się, że konsul ma za dobre kontakty np. z wojewodą grodzieńskim śp. A. Dubko — uważam, że te kontakty były jednak za mało intensywne i mogłyby być ściślejsze. Ale piszący na mnie donosy m. in. i o tym, tego nigdy nie zrozumie. A praca konsula to przede wszystkim kontakt z przedstawicielami władz aktualnych, a nie byłych lub przyszłych, jak chciał ten Pan. Mimo to, życzę także mu zdrowia — na kształcenie za późno. Jestem przekonany, że żaden Konsul RP nie będzie ingerował w sprawy wewnętrzne tego kraju niezależnie od ustroju tu panującego i bez względu na nazwisko stojącego na czele państwa.

Czy miał Pan Konsul jakieś porażki?

- Oj, były i porażki i sukcesy. Jak to w życiu. Jedną wielką moją porażką - tak uważam - jest to, że nie doszło do połączenia wysiłków wszystkich organizacji mniejszości polskiej w działaniach na rzecz oświaty polskiej. Konkurencyjność w tym zakresie byłaby zdrowa i pożądana, gdyby nie prowadziła do skłócania środowiska nauczycielskiego a nawet rodziców — co dzieje się z ogromną szkodą dla sprawy oraz ewidentną krzywdą dla uczniów. Niestety nie wszyscy działacze oświatowi to spostrzegają. Nie udało mi się także doprowadzić do tego, aby wszelka pomoc charytatywna, finansowa itp. była koordynowana. Ten brak koordynacji doprowadził do tego, że są miejscowości, organizacje i parafie, otrzymujące ciągłą pomoc, której nawet niekiedy nie są w stanie skonsumować. A są takie miejsca na Grodzieńszczyźnie, gdzie nie dociera nikt lub bardzo rzadko.

Państwo Teresa i Sylwester Szostakowie

© J. WANIUKIEWICZ

A sukcesy?

- Myślę, że moim sukcesem było to, iż przygarnąłem kombatantów i sybiraków. Zająłem się przede wszystkim tymi ludźmi, którzy mieli życie najcięższe — którzy najwięcej ucierpieli tak w latach wojny, jak i po wojnie — za to, że byli Polakami. Tym ludziom poświęciłem, wraz z moją żoną Teresą, wiele czasu. Wiele czasu i wysiłku poświęciłem też dzieciom i młodzieży. Z żoną byliśmy na wielu zbiórkach harcerskich, na wielu spotkaniach w szkołach i kościołach. Wprost hołubiliśmy wszystkie dzieci, które uczą się języka polskiego — i nigdy nie pytaliśmy o narodowość. Żałuję, że nie wszystkie dzieci mogły zostać przez nas obdarowane maskotkami lub słodyczami, ale 80 proc. uczących się zostało przez nas wyróżnionych. Myślę, że sukcesem jest także stała troska konsulatu o miejsca pamięci narodowej. Nawet jest to wymierne w liczbach — cztery lata temu konsulat opiekował się 20 pomnikami i grobami żołnierskimi, po roku było ich już 40, a po następnym roku — 60, a w ostatnim — 80, obecnie liczba miejsc pamięci sięga setki. Byłem wraz z żoną np. w Worzianach k/Kiemieliszek, w Sołach, Subotnikach, Mirze i Geniuszach k/Makarowców. Odwiedzanie tak dużej liczby cmentarzy nie byłoby możliwe bez udziału wszystkich pracowników konsulatu. Myślę, że sukcesem całego zespołu pracującego w konsulacie jest to, że z małego, nieznanego w statystykach polskiej dyplomacji urzędu, Konsulat Generalny RP w Grodnie znalazł się w ścisłej czołówce pośród 134 polskich urzędów konsularnych. Mamy wyniki, które wstydu nie przynoszą.

Oprócz opieki konsularnej nad obywatelami polskimi, konsulat pod Pana kierownictwem zawsze dbał o polską mniejszość narodową i współpracował ze Związkiem Polaków na Białorusi. Czy współpracowano również z innymi organizacjami?

- Oczywiście przede wszystkim byłem w stałym kontakcie z ZPB, Zarządem Głównym, a nade wszystko z oddziałami wiejskimi i rejonowymi. Jest to przecież największa organizacja i funkcjonuje w wielu miejscowościach Grodzieńszczyzny. Oddziały w Raduniu, Porozowie, Kiemieliszkach, Sopoćkiniach, Odelsku, Kopciówce, Bieniakoniach czy w Dociszkach, gdzie jest najładniejsza sala do nauki języka polskiego — bardzo ładnie pracują — i w tym trzeba ich wspierać. Nie wolno niszczyć zapału i chęci ludzi do pracy społecznej na rzecz odradzania polskości. Praca ZPB np. w Wołkowysku, Lidzie, Ostrowcu, Oszmianie, Smorgoni, Swisłoczy, Słonimiu, Nowogródku czy Szczuczynie musi przebiegać bez zakłóceń i z pomocą władz Związku. Jedność i gaszenie konfliktów wewnętrznych ma tutaj najważniejsze znaczenie. Kto jątrzy, jest wrogiem odradzania się polskości. Oczywiście moim zadaniem była współpraca ze wszystkimi organizacjami, które funkcjonują na Grodzieńszczyźnie. Współpraca z Polską Macierzą Szkolną układała mi się także bardzo dobrze, tak samo z Towarzystwem Kultury Polskiej Ziemi Lidzkiej oraz z organizacją sportową "Sokół". Z panami Sienkiewiczem, Kołyszką oraz Jaśkiewiczem byłem w stałym kontakcie i często uczestniczyłem w imprezach, które organizowali. Ich praca była i jest dostrzegana. Popierałem i popieram wszystkie organizacje, które odradzają polskość. Zawsze jednak byłem za koordynacją wysiłków zmierzających ku odrodzeniu oświaty, kultury i tradycji polskich.

Co trzeba robić Pana zdaniem, aby społeczność polska nie zapomniała o swoich korzeniach?

- Priorytetowe znaczenie ma praca oświatowa z dziećmi i młodzieżą. Następnie praca z inteligencją, która się odradza, tylko trzeba o nią dbać. Opieka nad miejscami pamięci narodowej — to właściwie jest za mało jeszcze dostrzegane w terenie. Przecież dbanie o cmentarze, które często są jedynym śladem polskości, jest ważnym obowiązkiem wszystkich działaczy. To nie może być obowiązkiem tylko konsula. Dlatego tak mnie zabolało, kiedy dwa lata temu aktyw Związku pojechał sobie na wycieczkę w tym czasie, kiedy wszyscy powinni być organizatorami spotkań rodaków na cmentarzach. Taką wycieczkę ówczesny prezes mógł zorganizować tydzień wcześniej lub później, gdyż obowiązkiem aktywu i pracowników etatowych było uczestniczenie w spotkaniach tutaj, na Grodzieńszczyźnie. No, ale widocznie kierowano się innymi racjami.

Jak ocenia Pan obecne kłopoty z rozwojem szkolnictwa polskiego?

- Uważam, że praca dziesiątków aktywistów w Grodnie i w Wołkowysku doprowadziła do powstania szkół z polskim językiem wykładowym. Jeszcze raz oświadczam, że jestem za powstawaniem następnych szkół polskich wszędzie tam, gdzie rodzice chcą, aby ich dzieci uczyły się w języku polskim. Czy następna szkoła powstanie w Nowogródku, Szczuczynie, Mostach, Werenowie czy w Lidzie zależy od inwestora i postawy działaczy ZPB i Macierzy Szkolnej, a właściwie od wyników ich pracy wśród rodziców. To samo dotyczy powstawania klas z polskim językiem nauczania. No bo powstaje zasadnicze pytanie — chcą rodzice klas polskich, np. w Werenowie, czy nie. Podpisy ludzi, nie mających dzieci w wieku szkolnym, też są ważne. Ale najważniejsza jest praca aktywistów z tymi, co mają dzieci i zdecydują się, i nie dadzą się zastraszyć. Czyli praca członków organizacji polskich z rodzicami jest priorytetem i ma kapitalne znaczenie w dyskusji nad stanem i perspektywami polskiej oświaty na Grodzieńszczyźnie.

Ma Pan Konsul "kresowe" serce, czy pochodzi Pan z naszych stron?

- Ja wiem, na Grodzieńszczyźnie i Wileńszczyźnie często występuje moje nazwisko. Ja, moja mama i tata jesteśmy z województwa kieleckiego (świętokrzyskiego). Czy moje serce jest "kresowe"? Teraz, po tym ponad czteroletnim okresie pracy, chyba tak. Nawet to potwierdzam. To dotyczy także mojej żony. Spodobało nam się tutaj. Ludzie są nadzwyczajni — Pani Lodzia, Pan Michał, wspaniały poeta z Bieniakoń, Marysia — świetna nauczycielka z Dociszek, Wandzia z Kiemieliszek, Alina i Anie z Wołkowyska, Iza z Lidy — co ja mówię — wszystkie Panie z Lidy i wszyscy, z którymi się zetknęliśmy. Wszystkim za to dziękujemy. Za wasze serce dla nas. Życzę wytrwałości członkom Związku, a redakcji — zwiększenia nakładu.

Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiała
Tatiana ZALESKA

© J. WANIUKIEWICZ

Podziękowanie

Wielce Szanownemu Panu Sylwestrowi Szostakowi Konsulowi Generalnemu RP w Grodnie za owocną współpracę i wszechstronną pomoc Polakom na Grodzieńszczyźnie. Pana ogromne zaangażowanie w sprawy odrodzenia świadomości narodowej Polaków na Grodzieńszczyźnie zasługuje na szczere słowa wdzięczności i uznania. Pomocną dłoń i wsparcie duchowe, okazywane przez Pana, z wdzięcznością pamiętają działacze ZPB i nauczyciele, kombatanci i młodzież, akowcy i harcerze, sybiracy i dzieci oraz wielkie grono Polaków z Grodzieńszczyzny, które miało okazję Pana poznać.

Działalność dyplomatyczna Pana jest wzorowym przykładem tego, jaka powinna być opieka i pomoc Państwa Polskiego swoim Rodakom, którzy zostali poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrażamy nadzieję, że na nowym stanowisku Pan także będzie udzielał wszelkiego możliwego wsparcia i pomocy Polakom mieszkającym na Białorusi.

W imieniu Polaków z Grodzieńszczyzny prezes ZPB dr Tadeusz Kruczkowski.

Śpiewająca kraina jezior

„Naród, który przestaje śpiewać, przestaje żyć"

Dnia 23 września br. po raz pierwszy w Słobódce, na Brasławszczyźnie, rozbrzmiewał akordami X Jubileuszowy Festiwal Piosenki Polskiej, który odbył się z inicjatywy Związku Polaków na Białorusi.

Brasławszczyzna — bogata w piękne krajobrazy — jest również bogata w pieśni i tańce. Festiwal Piosenki Polskiej służy rozwojowi kultury, przypomina o odrębności i dawnych zwyczajach, podtrzymuje na duchu tych, którzy tę kulturę zachowali przez lata. Idea, która przyświeca festiwalowi, jest wspaniała i piękna i nikt nie ośmieli się podawać w wątpliwość znaczenie folkloru dla zachowania polskości na terenach dawnej Rzeczypospolitej.

Tradycyjnie festiwal poprzedziła msza św. odprawiona przez księdza diecezjalnego Władysława Pietrajcisa w kościele pw. Serca Jezusa w Słobódce, w której wzięli udział wszyscy uczestnicy festiwalu.

Na wrześniową imprezę przyjechały zespoły z Brasławia, Dryświatów, Słobódki, Drui, Widzów.

Na jubileuszowy festiwal przybyło sporo miłych gości, szkoda, że zabrakło przedstawicieli władz miejskich. Swoją obecnością festiwal zaszczycili: delegacja Związku Polaków na Białorusi na czele z wiceprezesem ZPB Józefem Porzeckim oraz kierownikiem Działu Kultury ZPB Oksaną Gołombowską, prezes Rejonowego Oddziału ZPB w Brasławiu Wiktor Maculewicz, wiceprezes Rejonowego Oddziału ZPB w Brasławiu Marta Danisiewicz, prezes Oddziału ZPB w Słobódce Helena Stelmaczonek, prezes Oddziału ZPB w Drui Krystyna Wąsowicz.

Wiktor Maculewicz, prezes Rejonowego Oddziału ZPB w Brasławiu, powitał wszystkich gości oraz uczestników festiwalu, podkreślając, że *"festiwal, będąc zjawiskiem kulturalnym, jest jednocześnie świadectwem tożsamości narodowej, przywiązania do kultury rodzinnej i tradycji"*.

Rozpoczęła festiwal i wprowadziła w polskie klimaty kapela zespołu z Drui pod kierownictwem Krystyny Wąsowicz, Haliny Wąsowicz oraz kierownika muzycznego Walentyny Kozakiewicz, której wirtuozeria skrzypcowa porwała całą salę i publiczność. W fachowym artystycznym wykonaniu zabrzmiały *„Hej, sokoły"*, *„Marsz Polonia"*, *„Czerwony pas"*.

Zespół teatralny z Widz

Bez wątpienia największym gwiazdorem festiwalu, w dobrym tego słowa znaczeniu, był zespół teatralny z Widz pod kierownictwem Haliny Gajdamowicz i Heleny Kasprowicz, który wystawił przedstawienie pt. *„Tajemniczy świat piosenek z miasteczka bajek"*. Śpiew i taniec przeplatały się z inscenizacją. Muzyka odgrywała szczególnie dużą rolę. Wspaniałe kostiumy i dekoracja odzwierciedlały treść sztuki oraz czas i miejsce akcji. Energii i umiejętnościom aktorskim głównych postaci — Haliny Szałkowskiej i Ałły Sinkiewicz - możemy wszyscy tylko pozazdrościć. Znamienne jest to, że w tym zespole współpracują dzieci i młodzież.

Najwięcej podziwu i uznania należy się oczywiście najmłodszym — debiutantom — zespołowi „Maleńkie Gwiazdki" z Gawejek k/Słobódki, wychowankom Anny Stelmaszok, którzy dostarczyli widzom dużo radości.

Występował również folklorystyczny zespół „Wierzba" pod kierownictwem Emilii Szawełło z Dryświatów — prawdziwa kotwica dla tych, którzy w polskiej piosence przez cały czas szukają ratunku oraz uspokojenia. Ów zespół dwukrotnie uczestniczył w Festiwalu Piosenki Kresowej w Mrągowie. Jest to zespół, bez udziału którego nie odbywa się żadna uroczystość polonijna w rejonie. Zespół, który cieszył swoim śpiewem mieszkańców tak bliskiego i tak dalekiego Dymburgu.

Wspaniale prezentował się na scenie zespół „Credo" z Dryświatów pod kierownictwem Tatiany Trydzieńskiej. Pieśń *„Polskie kwiaty"* zachwyciła słuchaczy i zachęciła do wspólnego śpiewu.

Podczas festiwalu — masowej imprezy dla amatorów — można było wyczuć niezwykłą atmosferę życzliwości, ciepła i serdeczności.

Codziennej, prowadzonej często w bardzo trudnych warunkach, pracy zespołów nie da się nie zauważyć i nie docenić.

Wiceprezes ZPB w Grodnie Józef Porzecki i kierownik Działu Kultury ZPB Oksana Gołombowska wręczyli uczestnikom dyplomy i jubileuszowe kryształowe puchary z godłem festiwalu, a także słodkie prezenty oraz wspólnie z prezesem Rejonowego Oddziału ZPB w Brasławiu Wiktorem Maculewiczem złożyli gratulacje i wyrazili nadzieję na dalszą pełną sukcesów współpracę w organizowaniu podobnych przedsięwzięć.

Wiceprezes ZPB Józef Porzecki w przemówieniu serdecznie podziękował zespołom za dostarczenie miłych wrażeń i za trud w krzewieniu kultury polskiej na Brasławszczyźnie.

Wszystkim organizatorom należą się podziękowania i gratulacje.

Na zakończenie uroczystości wszyscy odśpiewali *„Rotę"*. Żywiołowość i zaangażowanie wszystkich uczestników festiwalu zostały docenione przez publiczność, która długo biła brawa artystom. Sala była wypełniona po brzegi polską i nie tylko polską publicznością. Widzowie bawili się świetnie, a artyści byli szczęśliwi, że mogli spotkać się i pokazać owoce swojej pracy.

Iness TODRYK

Fot. autora

Zespół folklorystyczny "Wierzba" z Dryświatów

Wiktor Maculewicz - prezes Rejonowego Oddziału ZPB w Brasławiu na scenie razem z uczestnikami festiwalu

LIDA

Do naszego domu

Dom Polski w Lidzie gościnnie przyjmował wycieczki i pielgrzymki rodaków z Polski.

W tym roku gościliśmy wielu ciekawych ludzi. Duże wrażenie zrobiło na lidzian spotkanie z pielgrzymką „nowogródzian", byłych mieszkańców Nowogródka, na czele z Czesławą Piotrowską z Klubu Inteligencji Katolickiej w Warszawie. Powitały pielgrzymów dzieci ze społecznej szkoły języka polskiego przy Domu Polskim wraz ze swymi nauczycielkami Haliną Żydkiewicz, Ludmiłą Mokrycką i Heleną Gotówko. Prezes I.Tyrkin opowiedziała o działalności Domu Polskiego w Lidzie, szkolnictwie i harcerstwie.

Zachwyceni występami dzieci, goście wysoko ocenili pracę Domu Polskiego.

Rodacy przywieźli dary, za które im bardzo serdecznie dziękujemy. Chór „Sybirak" oraz wszyscy obecni na sali śpiewali wspólnie polskie pieśni patriotyczne i popularne.

Wszyscy cieszyliśmy się z bycia razem, z naszego spotkania. Goście z Polski zwiedzili Lidę, zamek Gedymina, kościół farny, kwaterę wojskową na cmentarzu katolickim.

Takie spotkania dużo znaczą dla nas, bo krzepią przyjaźń, solidarność między ludźmi, uczą nas miłości do swojej ojczyzny.

O. MICHAŁOWICZ

Witaj, szkoło!

Już słońce przez okno świeci blaskiem wrześniowym. Ach, witaj, witaj, szkoło! Już czas do pracy, czas!

Od 4 lat szkoła społeczna w Lidzie gościnnie otwiera swoje drzwi przed wszystkimi, komu nie są obce polskie tradycje, obyczaje oraz język ojczysty.

Tak 16 września w Lidzie w Domu Polskim odbyło się uroczyste otwarcie roku szkolnego. Z tej okazji wszystkich uczniów, rodziców oraz nauczycieli serdecznie powitała dyrektor DP Izabela Tyrkin, odbył się uroczysty koncert.

W tym roku szkoła społeczna przyjęła ponad 350 osób, z których 130 po raz pierwszy zaczynają naukę języka polskiego. Poza nauczaniem języka polskiego w Domu Polskim działają różne kółka i zespoły: zespół taneczny "Lidzianie", "Anżelika", teatr dziecięcy "Kleksik" oraz kółko plastyczne.

H.ŻYDKIEWICZ

Z TERENU

Wiadomości z Nowego Dworu i Prudzian

Dnia 30 sierpnia w szkole średniej w Nowym Dworze odbyło się spotkanie administracji szkoły z dyrektorem Domu Polskiego w Szczuczynie Wiktorem Bogdanem. Omówiono kwestie związane z nauczaniem języka polskiego w szkole. Nie rozstrzygnięto natomiast problemu nauczania języka polskiego w 8 kl. W tej klasie grupa dzieci już od 3 lat uczy się fakultatywnie języka polskiego. W tym roku wszystkie godziny lekcyjne są przeznaczone na matematykę, a język polski został skreślony, chociaż rodzice jeszcze wiosną napisali podania dyrektorowi szkoły, aby ich dzieci nadal uczyły się języka ojczystego.

Dyrektor Domu Polskiego w Nowym Dworze Wiktor Bogdan udał się do Prudzian, do szkoły podstawowej, gdzie w tym roku szkolnym po raz pierwszy dzieci zaczną pobierać naukę języka polskiego od klasy zerowej aż do klasy dziewiątej włącznie.

Dyrektor szkoły Lucjana Markiewicz mile spotkała gości, oprowadziła ich po szkole, pokazała klasę, gdzie dzieci będą się uczyć języka polskiego. Szkoła w Prudzianach wywarła na Wiktora Bogdana przyjemne wrażenie.

Mieści się ona w malowniczym miejscu przy szosie Grodno-Raduń: dookoła las, łąki, piękny ogród, oprócz tego dużo wolnych pomieszczeń gospodarczych. A najważniejsze — życzliwi dyrektor szkoły, nauczyciele oraz rodzice.

Na zakończenie Wiktor Bogdan wręczył nauczycielce języka polskiego prezent — magnetofon, żeby dzieci z Nowego Dworu i Prudzian słuchały nagrań polskich i chętnie uczyły się języka polskiego. Mianowicie za to składam dyrektorowi najserdeczniejsze podziękowania.

Aldona RODZIEWICZ,
nauczycielka języka polskiego

Poniedziałek

1 października

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.10 Резонанс.
10.00 "Морская полиция". Сериал
10.45 Прогноз погоды.
11.00 "Человек моря". Сериал.
12.00 Новости.
12.15 Время местное. Репортажи из провинции.
12.40 Сфера. Научно-популярная программа.
13.00 Док.фильм "Последний спектакль" ("Белвидеоцентр").
13.35 "Давай поженимся". Худ.фильм ("Беларусьфильм").
15.00 Новости.
15.20 Детективный сериал "Жюли Леско" (Франция). 4-я серия.
17.00 "Морская полиция". Сериал
17.50 Фильмы братьев Люмьер
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.35 Футбол. Чемпионат Беларуси. "БАТЭ"(Борисов) - "Белшина"(Бобруйск). Передача из Борисова. 2-й тайм.
19.25 Мелодрама "Завтрак с видом на Эльбрус"(Россия).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.40 "Человек моря". Сериал
22.30 Стадион.
22.55 Планета "АРТ".
23.25 Новости.

ОРТ

8.00, 11.00(с сурдопереводом), 14.00(с сурдопереводом) Новости.
8.15 "Земля любви". Сериал.
9.15 "Каменская: Стечение обстоятельств". 1-я серия.
10.20 Документальный детектив. "Вьетнамское подполье в Москве". Дело 2001 года.
10.50 Библиомания.
15.00 "Цыган". 5-я серия.
16.00 Большая стирка.
17.00 Вечерние новости.
17.25 "С легким паром!" В гостях у Михаила Евдокимова.
18.00 "Земля любви". Сериал.
19.00 Жди меня.
20.00 Время.
20.30 "Пятый угол".
21.40 Независимое расследование.
22.30 Ночное "Время".
23.00 "На футболе" с Виктором Гусевым.
23.40 Эрик Робертс в боевике "16-й отдел".

РТР

8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 Художественный фильм "Семейные тайны".
10.30 Сатирический киножурнал "Фитиль".
10.45 Детектив "Кобра". Фильм 1-й. "Замороженный транзит".
16.30 Теннис. Международный турнир "Кубок Кремля-2001". Передача из СК "Олимпийский".
18.00 Сериал "Воровка".
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Детектив "Пуаро Агаты Кристи. Убийство Роджера Акройда"
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.45 Фильм "Неопровержимые улики" (США). 1999 г.
0.45 Спорт за неделю.
1.45 -1.48 Прогноз погоды.

"Культура"

7.00 Программа передач.
7.05, 11.30, 17.30, 23.00 Новости культуры.
7.30 "У твоего порога". Художественный фильм ("Мосфильм", 1962)
8.45 "Музыкальный салют". Концерт в Академии Генштаба.
9.40 Документальный экран. "Суд народов".
10.35 Сферы. Международное обозрение.
11.15 "Марица". Мультипликационный фильм.
11.45 "Демидовы". Художественный фильм 1-я серия.
13.00 "Приключения Мурзилки", "Так сойдет!" Мультипликационные фильмы.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Все суры Корана.
14.05 Живое дерево ремесел.
14.15 Архитектурная галерея.
14.30 Теннис. Международный турнир "Кубок Кремля-2001". Трансляция из СК "Олимпийский".
15.00 Новости.
16.00 Документальный экран. "Суд народов".
17.00 Сверхнаука. "Опасность в небесах".
17.50 "Век Русского музея". Авторская программа В.Гусева.
18.15 "Маргерит Волан". Телесериал (Канада, 1996).
19.00 Концертино.
19.15 "Повержен будет Вавилон". Фильм 1-й.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 "Играем Шиллера". Спектакль театра "Современник". (21.35 "Что делать?" Программа В.Третьякова.
22.30 От киноавангарда к видеоарту. "Все мы немножко лошади..."
23.20 -23.25 Программа передач.

НТВ

05.00 Сегодня.
05.15 Криминал.
05.20 Впрок.
05.30 Сегодня.
05.35 Афиша.
05.50 Большие деньги.
06.00 Сегодня.
06.20 Криминал.
06.30 Сегодня.
06.35 Карданный вал.
06.40 Афиша.
06.45 Пять минут с Новоженовым.
06.50 Большие деньги.
07.00 Сегодня.
07.15 Впрок.
07.25 Наши любимые животные.
07.30 Сегодня.
07.40 Карданный вал.
07.45 Пять минут с Новоженовым.
07.55 Криминал. "Чистосердечное признание".
08.25 Служба спасения.
09.00 Сегодня.
09.25 Намедни.
10.40 Куклы.
11.00 Сегодня.
11.25 Фильм "Будни и праздники Серафимы Глюкиной". 1-я серия.
13.25 Криминал.
13.40 Афиша.
13.50 Ток-шоу "Просто Марина".
15.30 Сериал "Салон красоты".
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.35 Герой дня.
18.55 Сериал "Дальнобойщики".
20.00 Алчность.
21.00 Сегодня.
21.55 Сериал "Скорая помощь".
23.05 Сегодня.
23.30 Гордон.

Wtorek

2 października

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.15 "Морская полиция". Сериал(Австралия).
10.00 Арсенал. Программа об армии.
10.25 Стадион.
11.00 "Человек моря". Сериал(Аргентина).
11.45 Фильмы братьев Люмьер (Международный Французский Канал).
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.00 Мелодрама "Осенние сны"
14.20 Док. сериал "Сокровища мировой культуры"(Германия).
15.00 Новости.
15.15 "Приятного аппетита, дети!" Док. сериал для детей
15.30 "Все на орбиту!" Познавательный сериал для детей.
15.40 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей (Германия).
16.05 "Пять чудес".
16.15 "5 x 5". Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 "Морская полиция".Сериал.
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 "Москва - Минск".
18.50 "Собаки не рожают кошек". Худ.фильм
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.40 "Человек моря". Сериал
22.30 Спорт-курьер.
22.40 Ток-шоу "Дела житейские".
23.10 Новости.

ОРТ

8.00, 11.00(с сурдопереводом), 14.00(с сурдопереводом) Новости.
8.15 "Земля любви". Сериал.
9.15 "Каменская: Стечение обстоятельств". 2-я серия.
10.20 "С легким паром!" В гостях у Михаила Евдокимова.
10.50 Библиомания.
15.00 "Цыган". 6-я серия (заключительная).
16.00 Большая стирка.
17.00 Вечерние новости.
17.25 Спасатели. Экстренный вызов.
18.00 "Земля любви". Сериал.
19.00 Премьера игрового шоу "Слабое звено".
20.00 Время.
20.30 "Пятый угол".
21.40 Кремль-9. "Последний день Сталина".
22.30 Ночное "Время".
23.00 Цивилизация.
23.35 Лоренцо Ламас в приключенческом сериале "Угол атаки".

РТР

8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 Фильм "Семейные тайны".
9.10 Диалоги о животных.
10.30 "Санта-Барбара". Телесериал (США).
18.00 Премьера. Сериал "Воровка".
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Фильм "Семейные тайны".
20.55 "Один день в сентябре". Документальный фильм
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.45 Детектив "Шах королеве бриллиантов". 1973 г.
0.30 Дневник Международного турнира по теннису "Кубок Кремля-2001".
1.00 -1.03 Прогноз погоды.

"Культура"

7.00 Программа передач.
7.05, 11.30, 17.30, 23.00 Новости культуры.
7.30 "Медведь". Художественный фильм
8.15 Музыка барокко в Патриарших палатах Московского Кремля.
8.40 Игра на палитре в четыре руки.
9.15 Золотой пьедестал. Анатолий Фирсов.
9.40 "Обезьяний остров". Документальный фильм.
11.00 "Мальчик-с-пальчик", "Слон и Моська". Мультипликационные фильмы.
11.45 "Демидовы". Художественный фильм
13.00 В.Шукшин. "Миль пардон, мадам!" Исполняет М.Ульянов.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Дело житейское.
14.15 Власть факта.
14.30 Теннис.
15.00 Новости.
15.10 Теннис.
16.00 Сценограмма.
16.30 "Российский курьер". Рославль.
17.00 Сверхнаука. "В микромире".
17.50 Дворцовые тайны. "Китайский дворец в Ораниенбауме".
18.15 "Цитаты из жизни". Академик Георгий Арбатов.
18.55 Спокойной ночи, малыши!
20.05 Документальный фильм.
21.25 "Медведь". Художественный фильм (К/ст. "Белгоскино", 1938). Режиссер И.Анненский.
22.30 Форма. Ведущий В.Мизиано.
23.20 -23.25 Программа передач.

НТВ

05.00 Сегодня.
05.15 Криминал.
05.20 Впрок.
05.30 Сегодня.
05.35 Афиша.
05.40 Наши любимые животные.
05.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50 Большие деньги.
06.00 Сегодня.
06.20 Криминал.
06.30 Сегодня.
06.35 Карданный вал.
06.40 Афиша.
06.45 Пять минут с Новоженовым.
06.50 Большие деньги.
07.00 Сегодня.
07.15 Впрок.
07.25 Наши любимые животные.
07.30 Сегодня.
07.40 Карданный вал.
07.45 Пять минут с Новоженовым.
07.55 Сериал "Дальнобойщики".
09.00 Сегодня.
09.25 "Большой секрет для маленькой компании".
10.25 Путешествия натуралиста.
11.00 Сегодня.
11.25 "Будни и праздники Серафимы Глюкиной". 2-я серия.
13.00 Сегодня.
13.25 Криминал.
13.40 Афиша.
13.50 Ток-шоу "Просто Марина".
15.00 Сегодня.
15.30 Сериал "Салон красоты".
16.40 Сериал "Скорая помощь".
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.35 Герой дня.
18.55 Сериал "Дальнобойщики".
20.00 Алчность.
21.00 Сегодня.
21.55 Сериал "Скорая помощь".
23.05 Сегодня.
23.30 Гордон.

Środa

3 października

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.15 "Морская полиция". Сериал(Австралия).
10.00 Здоровье. Тележурнал.
10.25 Сад мечты. Передача для дачников.
11.00 "Человек моря". Сериал
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.00 Худ.фильме "Наше призвание" ("Беларусьфильм"). 1-я серия.
14.15 Док.сериал "Сокровища мировой культуры"(Германия).
15.00 Новости.
15.15 "Приятного аппетита, дети!" Док.сериал для детей
15.30 "Все на орбиту!"
15.40 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей (Германия).
16.05 "Пять чудес".
16.15 "5 x 5". Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 "Морская полиция". Сериал
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 Час профессионала.
18.55 М.Гриффит и Т.Беренджер в триллере "Заговор"
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.40 "Человек моря". Сериал
22.30 Спорт-курьер.
22.40 Криминальное досье.
23.35 Новости.

ОРТ

8.00, 11.00(с сурдопереводом), 14.00(с сурдопереводом) Новости.
8.15 "Земля любви". Сериал.
9.15 "Пятый угол".
10.20 Спасатели. Экстренный вызов.
10.50 Библиомания.
15.00 Дом там, где сердце в сериале "Возвращение Будулая". 1-я серия.
16.00 Большая стирка.
17.00 Вечерние новости.
17.25 Смехопанорама Евгения Петросяна.
18.00 "Земля любви". Сериал.
19.00 "Кто хочет стать миллионером?" Телеигра.
20.00 Время.
20.30 "Пятый угол".
21.40 Как это было.
22.30 Ночное "Время".
23.00 Русский экстрим.
23.35 Приключенческий сериал "Угол атаки".

РТР

8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 Фильме "Семейные тайны".
9.10 Диалоги о животных.
10.30 "Санта-барбара". Телесериал
16.30 Теннис.
18.00 Премьера сериала "Воровка".
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Фильм "Семейные тайны".
21.00 "Спрут залива Шелихова". Расследование Эдуарда Петрова.
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.45 Последний сеанс. Светлана Крючкова, Светлана Рябова, Владимир Ильин и Михаил Кокшенов в комедии "Мой муж - инопланетянин". 1990 г.
0.20 Дневник Международного турнира по теннису "Кубок Кремля-2001".
0.45 Киношок-2001.
1.05 -1.08 Прогноз погоды.

"Культура"

9.00 Программа передач.
9.05 "По собственному желанию". Мультипликационный фильм.
9.15 Ток-шоу "Наобум".
9.40 "Необыкновенные соседи", "Косматые робинзоны". Документальные фильмы.
10.35 "Камера-обскура". Авторская программа К.Шахназарова.
11.15 "Дудочка и кувшинчик". Мультипликационный фильм.
11.30, 17.30, 23.00 Новости культуры.
11.45 "Приваловские миллионы". Художественный фильм
13.05 "Мурзилка и великан". Мультипликационный фильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Московские тайны. "Из глубины". Часть 2-я.
14.15 Чем живет Россия?
14.30 Теннис.
15.00 Новости.
15.10 Теннис.
16.30 "Ноу-хау". Тележурнал.
17.00 Сверхнаука. "Автомобили будущего".
17.50 Кто мы? "Россия на Кавказе". Передача 3-я.
18.15 "Маргерит Волан". Телесериал (Канада, 1996).
19.00 Концертино.
19.15 Портреты в камне. "Повержен будет Вавилон". Фильм 2-й.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Отечество и судьбы. Рерихи.
22.05 "Деревенский водевиль". Мультипликационный фильм для взрослых.
22.30 Партитуры не горят. Авторская программа А.Варгафтика.
23.20 -23.25 Программа передач.

НТВ

05.00 Сегодня.
05.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50 Большие деньги.
06.00 Сегодня.
06.20 Криминал.
06.30 Сегодня.
06.35 Карданный вал.
06.40 Афиша.
06.45 Пять минут с Новоженовым.
06.50 Большие деньги.
07.00 Сегодня.
07.15 Впрок.
07.25 Наши любимые животные.
07.30 Сегодня.
07.40 Карданный вал.
09.00 Сегодня.
09.30 "Продолжение следует..." с Юлией Меньшовой.
10.25 "Среда".
13.25 Криминал.
13.40 Афиша.
13.50 Ток-шоу "Просто Марина".
15.00 Сегодня.
15.30 Сериал "Салон красоты".
16.40 Сериал "Скорая помощь".
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.35 Герой дня.
18.55 Сериал "Дальнобойщики".
21.00 Сегодня.
21.55 Сериал "Скорая помощь".
23.05 Сегодня.
23.30 Гордон.

Czwartek

4 października

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.15 "Морская полиция". Сериал(Австралия).
10.00 Судьба человека. Галина и Георгий Марченко.
11.00 "Человек моря". Сериал(Аргентина).
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.00 "Наше призвание". Худ. фильм. 2-я серия.
14.15 Док.сериал "Сокровища мировой культуры" (Германия).
15.00 Новости.
15.15 "Приятного аппетита, дети!" Док.сериал для детей
15.30 "Все на орбиту!" Познавательный сериал для детей
15.40 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей (Германия).
16.05 "Пять чудес".
16.15 "5 x 5". Информационно-развлекательная программа для старшекласников.
17.00 "Морская полиция". Сериал(Австралия).
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
20.35 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 "Человек моря". Сериал
22.30 Спорт-курьер.
22.40 Королевская охота.
23.10 Новости.

ОРТ

8.00, 11.00(с сурдопереводом), 14.00(с сурдопереводом) Новости.
8.15 "Земля любви". Сериал.
9.15 "Пятый угол".
10.20 Смехопанорама Евгения Петросяна.
10.50 Библиомания.
14.55 "Возвращение Будулая". 2-я серия.
16.00 Большая стирка.
17.00 Вечерние новости.
17.25 Юмористическая программа "Сами с усами".
18.00 "Земля любви". Сериал.
19.00 Премьера игрового шоу "Слабое звено".
20.00 Время.
20.30 "Каменская: Игра на чужом поле". 1-я серия.
21.40 Человек и закон.
22.30 Ночное "Время".
23.00 Программа Сергея Шолохова "Пятый угол "Тихого дома".
23.35 Приключенческий сериал "Угол атаки".

РТР

8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 Юрий Беляев в многосерийном художественном фильме "Семейные тайны".
9.10 Вокруг света.
10.30 "Санта-Барбара". Телесериал (США).
16.30 Теннис. Международный турнир "Кубок Кремля-2001". Передача из СК "Олимпийский".
18.00 Премьера. Антонина Венедиктова, Лидия Вележева, Сергей Варчук, Светлана Тома и Владислав Галкин в сериале "Воровка".
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Русский телевизионный роман. Премьера. Юрий Беляев в многосерийном художественном фильме "Семейные тайны".
20.55 По просьбам телезрителей. "Жаркий август - 91 года". Документальный фильм.
22.30 Местное время. Вести - москва.
22.45 Последний сеанс. Премьера. Настасья Кински в остросюжетном фильме "Нарушительница" (Канада - Великобритания). 1999 г.
0.35 Дневник Международного турнира по теннису "Кубок Кремля-2001".
1.00 Горячая десятка.
1.55 -1.58 Прогноз погоды.

"Культура"

15.00 Новости.
15.10 Теннис. Международный турнир "Кубок Кремля-2001". Трансляция из СК "Олимпийский".
16.00 "Бой, Лель, Чингиз и другие". Документальный фильм. Режиссер И.Войтенко.
16.30 "Странствия музыканта". Ведущий С.Владимирский.
17.00 Сверхнаука. "Комариные войны".
17.30, 23.00 Новости культуры.
17.50 Парижский журнал. Анна Марли.
18.15 "Маргерит Волан". Телесериал (Канада, 1996). Режиссер Шарль Бинаме.
19.00 Концертино.
19.15 Пятое клеймо. "Тайна Сергиева Посада". Часть 1-я.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Времена года Марлена Хуциева.
20.40 "Послесловие". Художественный фильм ("Мосфильм", 1983). Режиссер М.Хуциев.
22.30 "Джазофрения". Ведущий И.Бутман.
23.20 -23.25 Программа передач.

НТВ

05.00 Сегодня.
05.15 Криминал.
05.20 Впрок.
05.30 Сегодня.
05.35 Афиша.
05.40 Наши любимые животные.
05.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50 Большие деньги.
06.00 Сегодня.
06.20 Криминал.
06.30 Сегодня.
06.35 Карданный вал.
06.40 Афиша.
06.45 Пять минут с Новоженовым.
06.50 Большие деньги.
07.00 Сегодня.
07.15 Впрок.
07.25 Наши любимые животные.
07.30 Сегодня.
07.40 Карданный вал.
07.45 Пять минут с Новоженовым.
07.55 Сериал "Дальнобойщики".
09.00 Сегодня.
09.25 Ох, уж эти дети!
10.00 Без рецепта.
10.25 Дог-шоу "Я и моя собака".
11.00 Сегодня.
11.25 Детектив "Мираж". 2-я серия.
13.00 Сегодня.
13.25 Криминал.
13.40 Афиша.
13.50 Ток-шоу "Просто Марина".
15.00 Сегодня.
15.30 Сериал "Салон красоты".
16.40 Сериал "Скорая помощь".
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.35 Герой дня.
18.55 Сериал "Дальнобойщики".
20.00 Внимание! Розыск!
21.00 Сегодня.
21.55 Совершенно секретно.
23.05 Сегодня.
23.30 Гордон

Polska redakcja TV Grodno

zaprasza

do obejrzenia programu "Nad Niemnem", transmisja którego odbędzie się 2 października br. o godz. 17.10 w telewizji białoruskiej.

Piątek

5 października

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.10 "Морская полиция". Сериал(Австралия).
9.55 1снасць. Духовная программа.
10.20 Телевитамин.
10:45 "Рыцари ХХ1 века". Видеофильм.
11.25 "Иероглиф "Универсиада". Передача 2-я.
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.00 "Наше призвание". Худ.фильм. 3-я серия, заключительная.
14.05 Час профессионала.
14.30 Док.сериал "Сокровища мировой культуры" (Германия).
15.00 Новости.
15.15 "Приятного аппетита, дети!" Док.сериал для детей
15.30 "Все на орбиту!" Познавательный сериал для детей(
15.40 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей(Германия).
16.05 "Пять чудес".
16.15 "5 х 5". Информационно-развлекательная программа для старшеклас сников.
17.00 "Морская полиция". Сериал(Австралия).
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 "Армия Республики Беларусь". Видеофильм.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.40 Детективный сериал "Инспектор Шиманский"(Германия). 5-я серия "Роковая любовь".
23.15 Спорт-курьер.
23.25 Белорусская двадцатка.
23.50 Новости.
0.05 Хоккей. Чемпионат ВЕХЛ. "Керамин-Минск" - "Неман".

ОРТ

8.00, 11.00(с сурдопереводом), 14.00(с сурдопереводом) Новости.
8.15 "Земля любви". Сериал.
9.15 "Пятый угол".
10.20 Юмористическая программа "Сами с усами".
10.50 Библиомания.
16.00 Большая стирка.
17.00 Вечерние новости.
17.25 Документальный детектив.
18.00 "Земля любви". Сериал.
19.00 Поле чудес.
20.00 Время.
20.30 "Каменская: Игра на чужом поле". 2-я серия.
21.40 Ирина Метлицкая, Андрей Соколов в остросюжетном фильме "Палач".
0.35 Ночные новости.
0.55 Реальная музыка.

РТР

8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 Фильме "Семейные тайны".
9.10 Тысяча и один день.
9.25 Москва - Минск.
9.40 Открытая таможня.
10.30 "Санта-Барбара". Телесериал
16.30 Теннис. Международный турнир "Кубок Кремля-2001". Передача из СК "Олимпийский".
18.00 Премьера. Антонина Венедиктова, Лидия Вележева, Сергей Варчук, Светлана Тома и Владислав Галкин в сериале "Воровка".
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Русский телевизионный роман. Премьера. Юрий Беляев в многосерийном художественном фильме "Семейные тайны".
21.00 Фантазии Михаила Задорнова.
23.05 "Буря в Москве". Чемпионат мира по кикбоксингу. Передача из СК "Олимпийский".
1.20 Дневник Международного турнира по теннису "Кубок Кремля-2001".
1.50 -1.53 Прогноз погоды.

"Культура"

15.00 Новости.
15.10 Теннис. Международный турнир "Кубок Кремля-2001".
16.00 Музыкальные дома. Музей-усадьба Архангельское.
16.30 Сенсация. Сенсация? Сенсация...
17.00 Сверхнаука. "Секреты - не тайны".
17.50 "Кто там..." Авторская программа В.Верника.
18.15 "Детства карусель". Киноконцерт.
19.15 Пятое клеймо. "Приближение к тайне". Часть 2-я.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Царская ложа. Международный фестиваль "Музыкальный Олимп".
20.40 "Иллюзионист". Художественный фильм (Нидерланды, 1983). Режиссер Йос Стеллинг.
22.30 Смехоностальгия.
23.20 -23.25 Программа передач.

НТВ

05.00 Сегодня.
05.15 Криминал.
05.20 Впрок.
05.30 Сегодня.
05.35 Афиша.
05.40 Наши любимые животные.
05.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50 Большие деньги.
06.00 Сегодня.
06.20 Криминал.
06.30 Сегодня.
06.35 Карданный вал.
06.40 Афиша.
06.45 Пять минут с Новоженовым.
06.50 Большие деньги.
07.00 Сегодня.
07.15 Впрок.
07.25 Наши любимые животные.
07.30 Сегодня.
07.40 Карданный вал.
07.45 Пять минут с Новоженовым.
07.55 Сериал "Дальнобойщики".
09.00 Сегодня.
09.25 В поисках утраченного.
10.25 Квартирный вопрос.
11.00 Сегодня.
11.25 Детектив "Мираж". 3-я серия.
13.00 Сегодня.
13.25 Криминал.
13.40 Афиша.
13.50 Ток-шоу "Просто Марина".
15.00 Сегодня.
15.30 Фильм "Право на танец".
17.35 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.40 Свобода слова.
20.10 Криминальная Россия.
21.00 Сегодня.
21.45 "Женский взгляд".
22.30 Боевик "Бегущий".

Sobota

6 października

БТ

7.00 Новости.
7.10 1снасць. Духовная программа.
7.40 Сериал "Река надежды"(Франция).
8.30 Белорусская двадцатка.
9.00 Новости.
9.15 Экран индийского кино. "Солдаты мафии". 1-я серия.
10.20 Ваше лото.
11.00 Королевская охота.
11.25 "Сад мечты". Передача для дачников.
11.50 "Уроки мастера". Видеофильм.
13.25 Детективный сериал "Инспектор Шиманский" (Германия). 5-я серия "Роковая любовь".
15.00 Новости.
15.20 Столица. Информационно-аналитическая программа.
15.45 Здоровье. Тележурнал.
16.25 Футбол.
18.35 Из достоверных источников.
19.00 Новости.
19.45 Телевизионный Дом кино. Итоги 111 Национального кинофестиваля в Бресте.
20.10 "На перекрестках Европы". Телефестиваль белорусской песни.
21.00 Панорама.
21.45 Спорт-курьер.
22.00 М.Кейн и Т.Магуайр в мелодраме "Правила виноделов"
23.55 Видимо-невидимо.

ОРТ

7.00, 9.00(с сурдопереводом), 14.00(с сурдопереводом) Новости.
7.10 Слово пастыря. Митрополит Кирилл.
7.25 Зов джунглей.
7.50 Веселые истории в журнале "Ералаш".
8.05 "Эх, Семеновна!" Всероссийский конкурс частушек.
8.50 Библиомания.
9.10 Смехопанорама Евгения Петросяна.
9.45 Смак.
10.05 Боевик "Операция "Свобода"
11.05 Программа "Здоровье"
12.00 В мире животных.
13.30 Дисней-клуб: "Все о Микки Маусе".
14.10 Нина Русланова, Леонид Куравлев в комедии "Берегите мужчин".
15.45 Большая стирка.
16.55 Футбол.
17.50 Вечерние новости.
18.50 Веселые истории в журнале "Ералаш".
19.00 40 лет шутя. КВН. Фрагменты биографии.
20.00 Время.
20.35 Брюс Уиллис в боевике "Крепкий орешек-2".
22.55 Коллекция Первого канала. Жизнь в розовом цвете. Комедия "Плезантвиль".

РТР

7.00 "Телепузики". Программа для детей.
7.25 Папа, мама, я - спортивная семья.
8.10 Золотой ключ.
8.30 Доброе утро, страна.
9.15 "Сто к одному". Телеигра.
10.05 Сам себе режиссер.
11.00 Премьера. Ток-шоу Татьяны Веденеевой "Рядом с тобой".
11.55 Фильм "Затерянный мир"
13.00, 19.00 Вести.
13.20 Фильме "Все начинается с дороги". 1960 г.
15.00 Теннис.
17.00 Моя семья.
17.55 Аншлаг.
19.25 Зеркало.
20.00 Фильм "Наблюдатель"
22.00 Фильм "Даун Хаус". 2000 г.
23.50 Комедия "Бабник". 1990 г.
1.20 Дневник Международного турнира по теннису "Кубок Кремля-2001".
1.50 -1.53 Прогноз погоды.

"Культура"

9.00 Программа передач.
9.10 "Шайбу. Шайбу!", "Метеор" на ринге". Мультипликационные фильмы.
9.50 Углы манежа.
10.15 Бабушкины рецепты.
10.30 Золотой пьедестал. Евгений Гомельский.
11.00 Графоман.
11.25 Чудеса погоды. "Великолепие небосвода".
12.00 Теннис. Международный турнир "Кубок Кремля-2001". Трансляция из СК "Олимпийский".
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Мультипликационный фильм.
14.10 "Время музыки". Тележурнал.
14.35 "Франко Дзеффирелли". Документальный фильм.
16.45 "Вокзал мечты". Авторская программа Ю.Башмета.
17.10 "Роковая ошибка". Телесериал (Италия, 1990). Режиссер Филиппо де Луиджи. 3-я серия.
18.00 Сферы. Международное обозрение.
18.40 XX век. Избранное. "Нехрестоматийные портреты".
19.20 "Поморская быль". Мультипликационный фильм.
19.35 "Исторические концерты". Дирижирует Герберт фон Караян.
20.15 Дом актера. Театр Центрального Дома Актера.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 Культ кино. "Стрелочник". Художественный фильм (Нидерланды, 1986). Режиссер Йос Стеллинг.
23.20 -23.25 Программа передач.

НТВ

07.00 Сегодня.
07.20 "Улица Сезам".
07.45 "Женский взгляд".
08.20 Без рецепта.
09.00 Сегодня.
09.15 Криминал.
09.50 Большие родители.
10.25 Квартирный вопрос.
11.00 Сегодня.
11.20 Комедия "Паспорт".
13.25 Путешествия натуралиста.
14.00 В поисках утраченного.
15.00 Сегодня.
15.30 Ох, уж эти дети!
16.05 "Осторожно, телевидение!"
17.05 Комедия "Американский дедушка".
18.40 Боевик "Пьяный рассвет".
21.00 Сегодня.
21.35 Профессия - репортер.
22.25 Очная ставка.
23.05 Цвет ночи.
23.40 Триллер "Маньяк-невидимка".
01.20 Кома.

Niedziela

7 października

БТ

7.00 Новости.
7.10 Сериал "Река надежды"(Франция).
8.10 "Агромир". Информационно-аналитическая программа.
8.35 "Арсенал". Программа об армии.
9.00 Новости.
9.15 Экран индийского кино. "Солдаты мафии". 2-я серия.
10.15 Телевитамин.
10.45 "Все нормально, мама!" Развлекательная программа.
11.30 Мультиклуб.
11.55 Худ.фильм-сказка. "Про Красную Шапочку"
14.10 "Пой, душа!"
14.40 "И другие официальные лица".
15.00 Новости.
15.15 Мир и мы.
17.50 Криминальное досье.
18.15 "Встреча в Троицком" с Александром Домарацким.
18.45 "Время местное". Репортажи из провинции.
19.10 Планета "АРТ".
19.40 Телебарометр. Прогноз погоды.
20.00 Панорама.
20.30 Комедия "Я робок, но я лечусь" (Франция).
22.00 Спорт-курьер.
22.10 Детективный сериал "Жюли Леско"(Франция). 5-я серия.

ОРТ

7.00, 9.00(с сурдопереводом), 14.00(с сурдопереводом) Новости.
7.10 Служу России!
7.40 Дисней-клуб "Русалочка".
8.05 Утренняя звезда.
8.50 Библиомания.
9.10 "Непутевые заметки" с Дм.Крыловым.
9.30 Пока все дома.
10.05 Боевик "Операция "Свобода"
11.05 Клуб путешественников.
11.45 Юмористическая программа "Сами с усами".
12.15 Документальный детектив.
12.50 Умницы и умники.
13.15 Сокровища Кремля.
13.30 Дисней-клуб: "Черный плащ".
14.15 Нина Усатова, Георгий Бурков в комедии "Байка".
16.00 "Подводная одиссея. Голубая бездна".
17.00 Вечерние новости.
17.30 Детектив "Убойная сила: Служебное соответствие".
18.45 КВН: Музыкальный фестиваль. Юрмала-2001.
21.30 Времена.
22.50 Премьера. Новые "Секретные материалы" ("X-files").
23.45 Линия кино. Приключения сценаристов в Голливуде. Комедия "Бартон Финк".

РТР

7.50 Русское лото.
8.40 Всероссийская лотерея "ТВ Бинго шоу".
9.20 Доброе утро, страна.
9.55 Аншлаг.
10.55 "Городок". Дайджест. Развлекательная программа.
11.35 Федерация.
12.10 Парламенский час.
13.00, 19.00 Вести.
15.00 Диалоги о животных.
15.55 Вокруг света.
16.50 ТВ Бинго новости.
17.00 Комедия "За витриной универмага".
19.55 Детектив"Кобра". Фильм 2-й. "Черная кровь". 1-я часть.
21.40 Последний сеанс. Премия "Оскар". Премьера. Николас Кейдж и Элизабет Шу в фильме Майка Фиггиса "Покидая Лас-Вегас" (США). 1995 г.
23.50 Теннис. Международный турнир "Кубок Кремля-2001". Финал Передача из СК "Олимпийский".
1.25 -1.28 Прогноз погоды.

"Культура"

9.00 Программа передач.
9.10 Детский сеанс. "Двенадцать месяцев". Мультипликационный фильм.
10.15 Недлинные истории.
10.30 Ток-шоу "Наобум". Олег Янковский.
11.00 Тем временем.
11.25 Чудеса погоды. "Дождь и наводнение".
11.50 Век кино. "Тишина и крик". Художественный фильм (Венгрия, 1968). Режиссер М.Янчо.
13.05 "Матч - реванш". Мультипликационный фильм.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Магия кино.
14.00 Теннис. Международный турнир "Кубок Кремля-2001". Трансляция из СК "Олимпийский".
15.30 В мире танца. "Жизель" Мэтса Эка.
17.00 "Адажио". Мультипликационный фильм. Режиссер Г.Бардин.
17.10 "Роковая ошибка". Телесериал (Италия, 1990). Режиссер Филиппо де Луиджи. 4-я серия.
18.00 Кинопанорама.
18.40 "Встречи на Пикрис-горе". Авторская программа С.Чиаурели и К.Махарадзе. Передача 1-я.
19.35 "Собрание исполнений". Государственный Академический симфонический оркестр под управлением Е.Светланова.
20.15 Блеф-клуб.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 "Орэра" - 40". Концерт.
22.05 "Друг детства Мегрэ". Художественный фильм (Англия, 1991).
22.55 "Мистер Пронька". Мультипликационный фильм для взрослых.
23.20 -23.25 Программа передач.

НТВ

07.00 Сегодня.
07.15 Комедия "Американский дедушка".
09.00 Сегодня.
09.15 Криминальная Россия.
09.50 "Большой секрет для маленькой компании".
11.00 Сегодня.
11.20 Комедия "Будьте моим мужем".
13.30 Служба спасения.
14.00 Своя игра.
15.00 Сегодня.
15.30 Дог-шоу "Я и моя собака".
16.00 "Продолжение следует..." с Юлией Меньшовой.
17.00 Фильм "Затворник".
19.00 Намедни.
20.15 Куклы.
20.30 Боевик "Хакеры".
22.45 "Третий тайм".
00.20 Фильм "Под судом присяжных".

TVP-1

Poniedziałek

07 00 Кофе или чай?
08 30 Телепокупки.
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 45 "Лесси". Сериал
10 10 Будильник.
10 40 Мультсериал.
11 00 Герои и никчемности.
12 00 Телепокупки.
12 15 Сфинкс -загадки истории.
12 45 Урок английского языка.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 20 Мир, люди, деньги.
13 30 Сельское хозяйство в мире.
13 45 "Плебания". Сериал
14 15 Кулинарная программа.
14 35 Телепокупки.
14 50 Время компьютера.
15 25 Хорошая школа.
13 35 Обещание кино.
16 00 Новости.
16 10 Биржа.
16 25 Автомикс.
17 05 Программа для детей.
17 30 "Мода на успех". Сериал
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Клан". Сериал
19 05 "Волшебницы". Сериал
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 10 Убийца со школьной семьи.
22 15 Телетеатр.
23 40 Новости.
00 05 Спортивная программа.
00 10 Беседы нового века.
00 40 "Госпожа Реттих, Черни и я". Фильм пр-ва Германии.

Wtorek

07 00 Кофе или чай?
08 30 Телепокупки.
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 45 Мультсериал.
10 10 Программа для детей.
10 45 Мультсериал.
10 55 "Мир мужчин". Сериал
11 55 Телепокупки.
12 10 Документальный фильм.
12 40 Урок английского языка.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 20 В Евросоюз.
13 45 "Клан". Сериал
14 15 Дом Муратора.
14 35 Телепокупки.
14 50 Современные воины.
15 25 Каталог памятников.
15 35 Исторические пейзажи.
16 00 Новости.
16 10 Квадрат.
16 35 Ненужный свидетель.
17 05 Программа для детей.
17 30 "Мода на успех". Сериал
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Клан". Сериал
19 05 Кто видел, кто знает...
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 10 "Военное следствие". Сериал пр-ва США.
22 00 Сердце из угля.
22 35 Форум.
23 30 Новости.
23 55 Спортивная программа.
23 55 Журнал экономики.
00 25 Документальный фильм.

Środa

07 00 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 45 "Необычный приятель". Сериал пр-ва США.
10 10 Программа для детей.
10 45 Мультсериал.
11 00 "Военное следствие". Сериал пр-ва США.
11 50 Телепокупки.
12 10 Путеводитель по бизнесу.
12 40 Урок английского языка.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 20 Контрасты.
13 25 Сама жизнь.
13 45 "Клан". Сериал
14 10 Компьютерный врач.
14 25 Тележурнал.
14 50 У себя.
15 15 Секреты здоровья.
15 35 Предостережение майя.
16 00 Новости.
16 10 Чрезвычайный пересмотр.
16 35 Лицом к лицу с Европой.
17 05 Программа для детей.
17 30 "Мода на успех". Сериал
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Клан". Сериал
19 05 Между нами.
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 10 "Оркестр". Фильм
23 00 Криминальная хроника.
23 30 Новости.
00 50 Спортивная студия.
00 00 Противоречивый документ.
00 45 "Королевство". Сериал

Czwartek

07 00 Кофе или чай?
08 30 Телепокупки.
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 45 "Пиппи". Сериал
10 10 Будильник.
10 35 Мультсериал.
10 55 "Оркестр". Фильм
12 40 Телепокупки.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 25 Горизонты.
13 45 "Клан". Сериал
14 10 Советы.
14 25 Телепокупки.
14 40 Женщины Белого дома.
14 50 Миллиард в уме.
15 15 Тележурнал.
15 40 Непохожие.
16 00 Новости.
16 10 Тележурнал.
16 35 Рапорт о демократии.
17 05 Программа для детей.
17 30 "Мода на успех". Сериал
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Плебания". Сериал
19 05 Решение принимать тебе.
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 10 "Экстрадиция 3". Сериал
22 10 Всегда вечером.
22 45 Политический еженедельник.
23 35 Новости.
00 00 Спортивная программа.
00 05 Пегас.
00 35 "Сломать шею". Фильм

Piątek

07 00 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай.
09 45 Мультсериал.
10 10 Программа для детей.
10 55 Жизнь как музыка.
11 50 Телепокупки.
12 05 Краковский облик культуры.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 25 Генеральная уборка.
13 45 "Плебания". Сериал
14 40 Телепокупки.
14 55 Мы из Хорватии.
15 10 Дом Муратора.
15 35 Как творчески решать проблемы.
16 00 Новости.
16 10 Репортаж.
16 40 Даю слово.
17 00 Рай.
17 30 "Мода на успех". Сериал
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Плебания". Сериал
19 05 Свидание "втемную".
19 45 Какая это мелодия?
20 10 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 10 "Исполнения мечты". Сериал пр-ва Польши.
22 00 Играй с Куронем.
22 35 Тележурнал.
22 45 Публицистическая программа.
23 35 Новости.
23 55 Спортивная программа.
00 05 "Голод". Сериал
00 35 "Мрачное наследство". Сериал пр-ва США.
01 20 "Торт подан". Сериал

Sobota

07 30 Все об огороде.
08 00 Агролиния.
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 "Дом Чернокнижника". Сериал пр-ва Англии.
09 45 Католическая программа для детей.
10 10 Программа для детей и молодежи.
10 40 "Сабрина". Сериал
11 05 "Дорогая, я уменьшил детей". Сериал пр-ва США.
12 00 Что вы на это?
12 35 Безопасность.
13 00 Поиск пропавших цивилизаций.
13 30 Игры польским языком.
14 00 Новости.
14 10 Животные мира.
14 45 Развлекательная программа.
15 20 Комический журнал.
15 35 Концерт.
16 05 Документальный сериал.
16 35 "Сладкие мечты". Сериал
17 25 Телетурнир.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 30 "Плебания". Сериал
19 00 Любим польские сериалы.
19 30 Какая это мелодия?
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
20 52 Спорт.
20 58 Погода.
21 05 "Цвет денег". Фильм
23 05 Мотожурнал.
23 30 Только у нас.
00 00 "Побег с Кубы". Фильм пр-ва США.

Niedziela

07 30 Прошу ответить.
07 45 Остановка Евросоюз.
08 35 Животные мира.
09 05 Волшебный перископ.
09 30 Телеутро.
10 00 "Зов крови". Сериал пр-ва Канады.
11 00 Неделя.
11 35 "Узы крови". Сериал пр-ва Польши.
12 25 Выбери теледиск.
13 00 Трансляция богослужения.
13 10 Католический журнал.
13 25 Приятели.
14 00 Новости.
14 10 Концерт.
14 40 Телетурнир.
15 25 "Благородный дом". Сериал пр-ва США.
17 25 Телетурнир.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Теледневник.
18 35 "Жильцы". Сериал пр-ва Польши.
19 05 Стоит посмеяться.
19 30 Какая это мелодия?
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
20 52 Спорт.
20 58 Прогноз погоды.
21 05 "Переселения". Сериал пр-ва Польши.
22 05 Спортивная программа.
22 45 Спортивная студия.
23 15 "Танцующий с волками". Часть 1. Фильм пр-ва США.
01 15 Спортивный журнал.
01 30 Ночь с Интернет.

Poniedziałek

1 października

TVP 2

08 20 Мультсериал.
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
09 30 "Добро и зло". Сериал
10 25 Развлекательная программа.
11 25 Отчизна.
11 45 Репортаж.
12 10 "Люци Салливан". Сериал пр-ва Англии.
12 25 "Зеленая любовь".
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Повести Энид Блайтон". Сериал
15 20 Тайны ледяных саркофагов.
16 15 Телетурнир.
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 10 Теленовелла
17 40 Варшавская осень 2001.
18 40 Музыкальный журнал.
18 50 Местная программа.
19 22 Погода.
20 25 Варшавская осень 2001.
20 55 Поющие фортепиано.
22 00 Панорама.
22 35 "Сменщики". Сериал
23 40 Фестиваль польских видеоклипов.
00 40 "Молодые волки".

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Мультсериал.
08 25 Сериал для молодежи.
08 50 "Эйр Америка". Сериал
09 45 "Асы из класса". Сериал пр-ва США.
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь".
12 30 "Приемная семья".
13 00 "Чуткость и ложь".
13 30 Жизненный шанс.
14 30 Телешоу.
15 30 Твой врач.
15 45 Достаточно захотеть.
16 00 Сериал для молодежи.
16 30 Информация.
16 45 Мультсериал.
17 15 "Чуткость и ложь".
17 45 "Эйр Америка". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 45 Спортивный тележурнал.
19 50 Прогноз погоды.
19 55 Публицистическая программа.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 Телетурнир.
21 55 Художественный фильм.
00 00 Бизнес-информация.
00 20 Прогноз погоды
00 25 Политические граффити.
00 50 "Остаться Мисс".
01 45 Ночное кино.
03 40 Музыка.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
08 30 Мультсериал.
09 00 Повесть о вкусах.
10 30 "Фраглеси". Сериал
11 00 "Такси". Сериал
11 30 Тележурнал рыболова.
11 45 Дом Муратора.
12 15 "Сага Джексонов".
13 00 Приглашение.
13 20 Биографии с рефреном.
13 45 Советы.
14 00 Легенды далеких миров.
14 30 Документальный фильм.
15 00 "Таинственная женщина". Сериал
16 35 Балтийские повести.
17 00 Панорама.
17 10 Тележурнал.
17 15 Репортаж.
17 30 "Лэсси". Сериал
18 00 Мультсериал.
18 20 Цикл репортажей.
19 00 Объектив.
20 00 Вечернее кино.
21 35 Телекурьер.
22 05 "Парад юмора". Сериал
22 30 Объектив.
23 00 Это тема..
23 45 Ночной джаз.

Polonia

07 00 Кофе или чай?
08 30 Азбука.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 40 "Клан". Сериал
10 05 Телетурнир для детей.
10 20 Программа для детей.
10 30 "Как есть". Сериал
11 00 "Буква любви". Сериал
11 40 Любим польские сериалы.
12 05 Программа кабаре.
13 00 Новости.
13 10 Репортаж.
13 40 Краковский авангард.
14 10 "Клан". Сериал
14 35 Биографии.
15 25 Репортаж.
16 00 Новости.
16 10 Тележурнал.
16 30 Звезды кабаре.
17 00 Фестиваль культуры.
17 30 Мультсериал.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость программы.
18 30 Спортивная неделя.
19 20 Телеоказия.
19 35 "Клан". Сериал
20 00 Полония в Грузии.
20 15 Мультфильм.
20 30 Новости.
21 00 "Сменщики". Сериал
22 00 Развлекательная программа.
22 45 Классическая программа.
23 05 Приглашение.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
23 55 С искусством на ты.
01 30 Новости.
01 50 Азбука.
02 00 Полония в Грузии.
02 15 Мультфильм.
02 30 Новости.

Wtorek

2 października

TVP 2

08 20 Мультсериал.
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
09 30 "В лабиринте". Сериал
11 00 "Земля - последнее противостояние". Сериал
11 40 Тележурнал.
12 05 "Люци Салливан".
12 30 Загадочные существа.
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Повести Энид Блайтон". Сериал
15 25 Телетурнир.
15 50 Польский пейзаж.
16 10 Телетурнир.
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 10 Теленовелла
17 45 Мир без фикции.
18 25 Музыкальный журнал.
18 35 От уха до уха.
18 50 Местная программа.
19 30 Панорама.
19 50 Музыкальный журнал.
19 55 Один из десяти.
20 30 Сад искусств.
21 00 "Буква любви". Сериал
21 45 От уха до уха.
21 50 Музыкальная программа.
22 00 Панорама.
22 35 Тележурнал экспресса репортеров.
23 35 "Быстрая езда". Фильм
01 15 Документальный фильм.

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Мультсериал.
08 25 Сериал для молодежи.
08 50 "Эйр Америка". Сериал
09 45 "В кругу тайн". Сериал
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь".
12 30 Телешоу.
13 00 "Чуткость и ложь".
13 30 Телетурнир.
14 30 Телешоу.
15 30 Мотожурнал.
16 00 Мультсериал.
16 30 Информация.
19 45 Спортивный журнал.
19 55 Публицистическая программа.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 "Адам и Ева". Сериал
21 30 "Приемная семья".
22 00 Художественный фильм.
23 45 Тележурнал репортеров.
00 00 Бизнес информация.
00 20 Прогноз погоды.
00 25 Политические граффити.
00 40 Лига мастеров.
01 45 На любую тему.
02 50 Музыка на бис.

Białystok

08 00 "Анатолий". Сериал
08 30 Мультсериалы.
09 00 Повести о вкусах.
09 20 Программа советов.
09 35 "Любой ценой". Сериал
10 30 "Фраглеси". Сериал
11 00 "Такси". Сериал
11 30 Советы.
11 45 Телекурьер.
12 15 "Для проблем Беднарский". Сериал
13 15 Концерт.
14 00 Документальный фильм.
14 50 Это тема.
15 00 "Клан". Сериал
15 50 Художественный фильм.
20 00 Вечернее кино.
21 30 Телекурьер.
22 00 "Парад юмора". Сериал
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Документальный фильм.
00 15 Интернет-журнал.
00 30 Ночное кино.

Polonia

07 00 Кофе или чай?
08 30 Гость программы.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 40 "Клан". Сериал
10 05 Дети детям.
10 20 Игры с польским языком.
10 45 Мультсериал.
11 00 "Сменщики". Сериал
12 00 С искусством на ты.
12 45 Азбука.
13 00 Новости.
13 10 Встреча с традицией.
13 40 Театральная программа.
14 10 "Клан". Сериал
17 20 Репортаж.
18 30 Дети детям.
18 45 "Авантюра". Сериал
19 20 Телеоказия.
19 35 "Клан". Сериал
20 00 Вести Полонии.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
20 55 Прогноз погоды.
21 00 "Успех". Сериал
21 25 Форум Полонии.
22 10 Вечер с Ягельским.
22 50 Анима.
23 10 Артист осенней поры.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 00 Документальный фильм.
00 25 Репортаж.
00 45 Форум.
01 30 Новости.
02 00 Вести Полонии.
02 15 Мультсериал.
02 30 Новости.
02 55 Спортивная программа.
02 59 Прогноз погоды.
03 00 "Клан". Сериал пр-ва Польши.
03 30 "Успех". Сериал пр-ва Польши.
03 55 Форум.
04 40 Вечер с Ягельским.
05 20 Анима.
05 40 Артист осенней поры.
06 00 Панорама.
06 20 Спортивная программа.

Środa

3 października

TVP 2

08 20 Мультсериал.
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
09 30 "В лабиринте". Сериал
10 00 "Доктор из альпийской деревни". Сериал
10 50 "Смотри, когда ухожу". Фильм пр-ва Франции.
12 10 Просто жить.
12 30 Таинственные существа.
13 00 Развлекательная программа.
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Повести Энид Блайтон". Сериал
15 20 Программа для детей.
15 45 Развлекательная программа.
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 10 "Святая война".
17 40 Вечер с Ягельским.
18 40 От уха до уха.
18 50 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
19 50 Музыкальный журнал.
19 55 Один из десяти.
20 30 Знаки времени.
21 00 "Буква любви". Сериал
22 00 Панорама.
22 20 Спортивная программа.
22 35 Мир без фикций.
23 35 "Феникс". Фильм

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Мультсериалы.
08 50 "Ксена". Сериал
09 45 "Секретный агент".
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь".
12 30 "Адам и Ева". Сериал
13 00 "Чуткость и ложь".
13 30 Телетурнир.
14 30 Телешоу.
15 25 "13 участок". Сериал
16 00 Сериал для молодежи.
16 30 Информация.
16 45 Мультсериал.
17 15 "Чуткость и ложь".
17 55 "Макгайвер". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 45 Спортивный журнал.
19 50 Прогноз погоды.
19 55 "Дикая луна". Сериал
21 00 "Адам и Ева". Сериал
21 30 "Мир Плохих". Сериал
22 05 Художественный фильм.
23 50 Репортаж.
00 00 Бизнес-информация.
00 20 Прогноз погоды.
00 25 Политические граффити.
00 40 "Алли Макбилл". Сериал
02 00 Ночное кино.
03 20 Музыка на бис.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Доброе утро!
09 35 "Любой ценой". Сериал
10 30 "Фраглеси". Сериал
11 00 "Такси". Сериал
11 30 Ближе к закону.
14 00 Документальный сериал.
14 30 Тележурнал.
15 00 "Клан". Сериал
15 55 "Жемчуг и дукаты". Сериал пр-ва Польши.
16 35 Тележурнал.
17 00 Панорама.
17 10 Мир с камерой.
17 30 Магический зоомагазин.
17 50 "По велению сердца".
18 15 Этнографический парк.
18 30 Глазом репортера.
19 00 Объектив.
19 20 Гость дня.
19 30 Репортаж.
20 00 Вечернее кино.
21 35 Телекурьер.
22 05 "Парад юмора". Сериал
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Ближе к закону.
00 15 Ночное кино.

Polonia

07 00 Кофе или чай?
08 30 Гость программы.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 40 "Клан". Сериал
10 05 Путешествия с Азимутом.
10 30 "Авантюра". Сериал
11 00 "Успех". Сериал
11 30 Документальный фильм.
12 00 Тележурнал культуры.
12 25 Эра звезд.
13 00 Новости.
13 10 Документальный фильм.
13 25 Вести Полонии.
13 40 Беседы нового века.
14 10 "Клан". Сериал
14 35 Форум.
15 25 В старых садах.
16 35 Музыка соединяет поколения.
17 25 Рай.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 30 Путешествия с Азимутом.
18 45 Мультсериал.
19 20 Телеоказия.
19 35 "Клан". Сериал
20 00 Теледневник.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
20 55 Прогноз погоды.
21 00 "Без обезбаливания".
23 50 Спортивная программа.
00 00 Сад искусств.
00 25 Скрипичный концерт.
00 45 Кто видел, кто знает...
01 30 Новости.
02 00 Теледневник.
02 15 Мультфильмы.
02 30 Новости.

Czwartek

4 października

TVP 2

008 20 Мультсериал.
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
09 30 "В лабиринте". Сериал
10 05 "Доктор из альпийской деревни". Сериал
10 55 "Я никогда не пел для моего отца". Фильм
12 30 Таинственные создания.
13 00 Фестиваль польских видеоклипов.
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Повести Энид Блайтон". Сериал
15 20 Программа для детей.
15 45 Развлекательная программа.
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 10 Ясь Фасоля.
17 40 "Гордость и предубеждение". Сериал
18 35 Музыкальный журнал.
18 40 От уха до уха.
18 50 Местная программа.
19 22 Прогноз погоды.
19 30 Панорама.
19 50 музыкальный журнал.
19 55 Один из десяти.
20 30 Портрет поляков.
21 00 "Буква любви". Сериал
22 00 Панорама.
22 20 Спортивная программа.
22 28 Погода.
22 35 997. Криминальный журнал.
23 15 "Из архива Х". Сериал
00 10 "Полюбить кого-нибудь". Фильм пр-ва США.
02 00 Документальный фильм.

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Мультсериал.
08 25 Сериал для молодежи.
08 40 "Макгайвер". Сериал
09 45 "Жертвы кораблекрушения". Сериал
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь". Сериал пр-ва Бразилии.
12 30 "Адам и Ева". Сериал
13 00 "Чуткость и ложь".
13 30 Телетурнир.
14 30 Развлекательная программа.
16 45 Мультсериал.
17 15 "Чуткость и ложь".
17 45 "Ксена". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 45 Спортивный журнал.
19 50 Прогноз погоды.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 "Адам и Ева". Сериал
21 30 "13 участок". Сериал
22 05 "Миссия во времени".
23 00 "Голый патруль".
23 25 Телевизионное следственное бюро.
00 00 Бизнес-информация.
00 20 Прогноз погоды.
00 25 Политические граффити.
00 40 "Приятели". Сериал
01 10 Ночное кино.
03 05 Музыка на бис.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Доброе утро!
09 35 "Любой ценой".
10 30 "Фраглеси". Сериал
11 00 "Комната 107". Сериал
11 30 Советы.
11 45 Телекурьер.
12 15 "Рыцари и разбойники".
13 05 У себя.
13 30 Европа за забором.
14 00 Мир садов.
14 35 Телетурнир.
15 00 "Таинственная женщина". Сериал пр-ва Венесуэлы.
16 35 Диагноз.
17 00 Панорама.
17 10 Объектив.
17 15 Программа советов.
17 35 Тележурнал.
19 05 Объектив.
19 20 Гость дня.
19 30 Вокруг нас.
19 55 Спортивные школы.
20 00 "Соединенные судьбы".
20 50 Музыка в кино.
21 35 Тележурнал.
22 05 "Парад юмора". Сериал
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Ночное кино.

Polonia

07 00 Кофе или чай?
08 30 Гость программы.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 40 Теленовелла
10 05 Программа для детей.
10 20 Мультсериал.
10 50 "Без обезбаливания".
13 00 Новости.
13 10 Сад искусств.
13 55 Четверть часа на экране.
14 10 Теленовелла пр-ва Польши.
14 35 Кто видел, кто знает...
15 25 Репортаж.
15 45 Здравствуйте!
16 00 Новости.
16 10 Вечер с Ягельским.
16 50 Встреча с балладой.
17 30 Тележурнал.
18 00 Телеэкспресс.
20 00 Польские вкусы.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
20 55 Прогноз погоды.
20 57 Спорт.
23 05 Концерт.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная студия.
00 00 С искусством на ты.
00 45 Политический еженедельник.
01 30 Новости.
02 00 Польские вкусы.
02 15 Мультсериал.
02 30 Новости.
03 00 Теленовелла пр-ва Польши.

Piątek

5 października

TVP 2

08 20 Мультсериал.
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
09 30 "В лабиринте". Сериал
10 00 Публицистическая программа.
10 30 Репортаж.
11 00 "Завоевание". Фильм пр-ва Канады.
12 30 Таинственные создания.
13 00 Шанс на успех.
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Повести Энид Блайтон". Сериал
15 20 Могут все.
15 45 Развлекательная программа.
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 10 Художественный фильм.
18 50 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
19 55 "Четыре танкиста и собака". Сериал
22 28 Прогноз погоды.
22 35 Вечер с Ягельским.
23 25 Видеотека взрослого человека.
00 05 "Фальконе". Сериал
00 55 Профессиональный бокс.

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Мультсериалы.
08 50 "Ксена". Сериал
09 45 "Миссия во времени".
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь". Сериал пр-ва Бразилии.
12 30 "Адам и Ева". Сериал
13 00 "Чуткость и ложь".
13 30 Жизненный шанс.
14 30 Развлекательная программа.
15 30 Руки, которые лечат.
16 00 Сериал для молодежи.
16 30 Информация.
16 45 Мультсериал.
17 15 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
17 45 "Эйр Америка". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 45 Спортивный журнал.
19 50 Прогноз погоды.
19 55 Публицистическая программа.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 Жизненный шанс.
22 00 Художественный фильм.
00 05 Бизнес-информация.
00 30 Политические граффити.
00 40 "Алли Макбилл". Сериал
01 40 Ночное кино.
03 45 Плэйбой.
04 15 Музыка.

Białystok

09 35 "Любой ценой". Сериал
10 30 "Фраглеси". Сериал
11 30 Советы.
11 45 Телекурьер.
12 15 "Рыцари и разбойники".
13 00 Советы.
13 10 У себя.
13 35 Тележурнал.
14 00 Мир садов.
14 35 Телетурнир.
15 00 "Клан". Сериал
15 55 "Жемчуг и дукаты".
16 25 Азбука.
16 40 Объектив.
17 00 Панорама.
17 10 Медицинский журнал.
17 30 Дом Муратора.
17 50 "Школа мастеров".
18 30 Цикл репортажей.
19 00 Объектив.
19 20 Гость дня.
19 55 Спортивные школы.
20 00 Развлекательная программа.
20 50 Спортивная программа.
21 15 Музыка в кино.
22 05 "Парад юмора". Сериал
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Ночное кино.

Polonia

07 00 Кофе или чай?
08 30 Гость программы.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 40 Теленовелла
10 05 Прогулки с дедушкой.
10 20 "Солнечное копье".
10 55 Документальный фильм.
12 15 Теледневник.
12 30 концерт.
13 00 Новости.
13 10 Культурно-исторический журнал.
13 40 Басни.
14 10 Теленовелла
14 35 Политический еженедельник.
15 25 Репортаж.
15 40 Калейдоскоп.
16 00 Новости.
16 10 Современные воины.
16 35 Встреча.
17 20 Кулинарный журнал.
17 45 Мультфильм.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 30 Прогулки с дедушкой.
18 45 Игры с польским языком.
19 20 Телеоказия.
19 35 Теленовелла
20 00 Репортаж.
20 15 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 00 "Плебания". Сериал п
21 25 Документальный фильм.
21 55 Программа Полонии.
22 10 Кабаре пожилых мужчин.
23 05 Альбом краковского искусства.
23 30 Панорама.

Sobota

6 października

TVP 2

08 00 Эхо недели.
08 30 Попробуем вместе.
09 00 Местная программа.
10 00 "Врач". Сериал
10 25 "Собачий мир". Сериал
10 50 Не только для командос.
11 20 Публицистическая программа.
11 40 Развлекательная программа.
12 10 Арка Ноя.
12 35 Кино без родителей.
13 00 "Тайная миссия". Сериал пр-ва Польши.
13 30 "Известный Джетт Джексон". Сериал
14 00 Поющие фортепиано.
15 00 Телетурнир.
15 30 Теленовелла
16 05 Спортивная студия.
18 40 Местная программа.
21 05 Парад студенческой песни.
21 50 Слово на воскресенье.
22 00 Панорама.
22 35 "Старые автомобили".
00 35 Спортивная студия.

Polsat

07 00 Развлекательная программа.
08 00 Твой врач.
08 15 Достаточно захотеть.
08 30 Католический журнал.
09 00 Мультсериалы.
10 00 "Таинственный рыцарь".
10 30 Сериал для молодежи.
10 55 Развлекательная программа.
11 50 Художественные фильм.
15 30 Развлекательная программа.
16 00 4 x 4. Мотожурнал.
16 30 Информация.
16 40 Прогноз погоды.
16 45 "Больница". Сериал
17 10 Публицистическая программа.
17 50 "В кругу тайн". Сериал
18 40 "Асы из класса".
19 30 Информация.
19 50 Спортивный журнал.
19 55 Прогноз погоды.
20 05 Телетурнир.
21 00 "Медовые годы". Сериал пр-ва Польши.
21 45 "Грачиковы". Сериал
22 15 "Остаться мисс". Сериал пр-ва Польши.
23 15 Художественный фильм.
00 55 "Повести из склепа".
01 25 Плэйбой.
03 10 Ночное кино.
05 00 Музыка на бис.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Репортаж.
09 30 Религиозная программа.
10 00 "Святой". Сериал
11 00 Художественный фильм.
12 40 Документальный фильм.
13 30 Сокровищница.
13 55 Мексика и Карибские острова.
14 20 Приглашение.
14 40 Документальный сериал.
15 30 "Большая Мег, маленькая Мег". Сериал
15 55 На переломе.
17 25 Концерт.
18 00 Программа советов.
18 20 Репортаж.
19 00 Объектив.
19 20 Репортаж.
20 00 "Поющие в терновнике". Сериал
21 40 Телекурьер бис.
22 00 Кинопортреты.
22 30 Объектив.
23 00 Ночное кино.
00 35 Концерт.

Polonia

07 00 "Большая любовь Бальзака". Сериал
08 00 Эхо недели.
08 30 В Беловежской пуще.
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Лечебница.
09 45 Зерно.
10 10 Программа для детей.
10 35 "Плебания". Сериал
11 00 Документальный фильм.
11 30 Учим польский язык.
12 05 "Клан". Сериал
13 20 События польской культуры.
14 10 Кулинарное путешествие.
14 35 Мультсериал.
15 00 Репортаж.
15 30 Телетурнир.
16 00 "Как есть". Сериал пр-ва Польши.
16 30 Сенсации XX века.
17 00 Отчизна.
17 15 Польские цветы.
17 25 Там где мы есть.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость программы.
18 30 Их трое.
18 50 Репортаж.
19 05 "Добро и зло". Сериал пр-ва Польши.
19 55 Приглашение.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
20 50 Прогноз погоды.
20 53 Спорт.
21 00 "Красная Венеция". Фильм пр-ва Польши.
22 45 Программа кабаре.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 00 Необитаемый остров.
00 55 Дни народной культуры.
01 20 "Добро и зло". Сериал
02 15 Мультсериал.
02 30 Новости.
03 00 "Красная Венеция". .
04 45 Программа кабаре.
05 30 Репортаж.
06 00 Панорама.
06 20 Спортивная программа.
06 30 Сенсации XX века.

Niedziela

7 października

TVP 2

08 05 Фильм для глухих.
08 55 Слово на воскресенье.
09 00 Местная программа.
10 00 "Врач". Сериал
10 30 "Собачий мир". Сериал
10 50 И ты можешь стать звездой.
11 15 Тележурнал.
11 30 Путешествие.
12 25 Кулинарное путешествие.
12 50 Развлекательная программа.
13 05 "Вихри страсти". Сериал пр-ва Франции.
14 40 Развлекательная программа.
15 00 Телетурнир.
15 30 Теленовелла пр-ва Польши.
16 05 Необитаемый остров.
17 00 "Добро и зло". Сериал
18 00 "Святая война".
18 30 Семь дней - мир.
19 50 Музыкальная программа.
20 00 Футбольный журнал.
20 55 Парад студенческой песни.
22 00 Панорама.
22 35 "Ворон". Сериал
23 25 Театральная студия.
00 50 "Доктор Фауст". Фильм пр-ва Германии.

Polsat

07 00 Развлекательная программа.
08 00 4 x 4. Мотожурнал.
08 30 Документальный сериал.
09 00 Мультсериалы.
10 00 Программа для детей.
12 00 "Дхарма и Грег". .
12 30 "Сейчас ты". Сериал
13 00 Художественный фильм.
14 50 "Секретный агент".
15 45 Развлекательная программа.
16 20 Фонд Польсат.
16 30 Информация.
16 45 "Приемная семья". Сериал пр-ва Польши.
17 15 "Мышка Валевская". Сериал пр-ва Польши.
17 45 Телешоу.
18 35 Телетурнир.
19 30 Информация.
20 05 "Жертвы кораблекрушения". Сериал
21 00 Жизненный шанс.
21 55 Телешоу.
22 55 Ночное кино.
01 00 "Баффи - гроза вампиров". Сериал
01 55 Футбольный журнал.
03 00 Музыка на бис.

Białystok

08 00 "Открыватели невероятных тайн". Сериалы
08 30 Мультсериал.
09 00 Сами о себе.
09 40 Тележурнал.
10 00 Польские монастыри.
10 30 "Святой". Сериал
11 25 "Золотая восьмерка".
12 20 Региональный калейдоскоп.
12 30 "Волшебницы". Фильм
13 30 С рюкзаком и чемоданом.
15 00 Католический журнал.
15 30 Религиозная программа.
16 00 Развлекательная программа.
16 15 На переломе.
16 40 Художественный фильм.
16 55 "Девушки с Испанской площади". Сериал
19 00 Объектив.
19 20 Региональный калейдоскоп.
19 35 Вечерний фильм.
21 10 Спортивная программа.
22 00 На волне.
22 30 Объектив.
22 40 Галерея сатириков.
23 00 Ночное кино.
00 40 Лабиринты культуры.

Polonia

07 15 "Добро и зло". Сериал
08 05 Слово на воскресенье.
08 10 Там где мы есть.
08 40 Встреча с традицией.
09 05 Мультсериал.
09 30 Музыкальная программа.
10 00 Литературная программа.
10 25 Теленовелла
11 10 "Доктор Мурек".
12 45 Документальный фильм.
13 00 Трансляция богослужения.
13 10 Католический журнал.
13 25 Документальный фильм.
13 50 Тележурнал.
14 00 Трансляция богослужения.
15 10 Театр для детей.
15 55 Встреча с балладой.
16 40 Биографии.
17 30 Люди пишут письма.
17 50 Тележурнал.
18 00 Телеэкспресс.
18 15 "Буква любви". Сериал
20 15 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 00 "Искусство любви".
22 35 Концерт.
00 10 Документальный фильм.
00 05 Встреча с традицией.

A może mięso jest zdrowe?

Czy rzeczywiście powstrzymanie się od spożywania mięsa oznacza powrót do diety naszych przodków?

Ostatnio nas się przekonuje, że rozsądna dieta wegetariańska jest najlepszym sposobem na długie i zdrowe życie. Ale czy rzeczywiście jesteśmy wegetarianami z natury?

Dieta wegetariańska cieszy się wśród Europejczyków i Amerykanów coraz większą popularnością. Badania Instytutu Gallupa wskazują, że jaroszem jest już co 20 mieszkaniec USA. Również w Polsce, po długich dziesięcioleciach, gdy puste półki sklepów z wędlinami były problemem politycznym, rośnie liczba osób świadomie powstrzymujących się od spożywania mięsa.

W opinii wielu wegetarian jedzenie mięsa, a nie jego unikanie, jest kulturową fanaberią, za którą płacimy wszelkiego rodzaju chorobami cywilizacyjnymi. Wdrożenie jarskiej diety jest więc według nich niczym innym, jak tylko powrotem do naszej prawdziwej, wegetariańskiej natury.

Brak mięsa wśród ludów pierwotnych często prowadził do kanibalizmu. Według niektórych naukowców ślady antropofagii można spotkać u ludów Oceanii

Sztuka trawienia

Zdolność do odżywiania się zielonymi częściami roślin były w stanie posiąść tylko nieliczne grupy ssaków. Celuloza — główny składnik tkanek roślinnych jest co prawda łatwo dostępnym źródłem energii, jednak jej wykorzystanie wymaga nie lada przystosowań. Pokarm zawierający celulozę trzeba najpierw dokładnie rozdrobnić, co znacznie ułatwia późniejsze działanie enzymów trawiennych. Do tego celu najlepiej służą masywne zęby, najlepiej pracujące jak kamienne żarna. Następnie pokarm musi być poddany długiemu procesowi fermentacji — tu niezbędny jest przepastny żołądek lub wielometrowej długości jelito. Warto przy tym przypomnieć, że rozkład celulozy nie jest możliwy bez enzymów wytwarzanych przez bakterie i pierwotniaki zasiedlające obszerne przewody pokarmowe roślinożerców.

Konieczność utrzymywania dużej objętości układu trawiennego sprawia, że zwierzęta spożywające karmę szczególnie bogatą w celulozę są w istocie ogromnymi kadziami fermentacyjnymi na czterech nogach. Najlepszym przykładem jest oczywiście krowa.

Proste porównanie proporcji dała człowieka i małp człekokształtnych z typowymi roślinożercami pokazuje, że nasze brzuchy nie są przystosowane do trawienia pokarmu zawierającego duże ilości celulozy. Zasiedlająca je Hora jelitowa jest uboga, a silnie zredukowane jelito ślepe nie nadaje się do długotrwałej fermentacji. Niemal wyłącznie roślinożerne goryle poradziły sobie w ten sposób, że zjadają wyłącznie najdelikatniejsze i najmniej zdrewniałe pędy. Mimo to ich przewód pokarmowy jest proporcjonalnie dłuższy niż u człowieka, a swe zwyczaje żywieniowe okupują one ogromną ilością czasu, jaki muszą spędzać na wyszukiwaniu lekkostrawnych części liści i pędów.

W porównaniu z rozkładaniem celulozy, trawienie pokarmu pochodzenia zwierzęcego jest niezwykle proste i może się z łatwością odbywać w niewielkim żołądku oraz krótkim i nieskomplikowanym jelicie. Ponadto w przeciwieństwie do ogromnych różnic składu chemicznego komórek roślin i zwierząt, tkanki drapieżcy i jego ofiar są na tyle do siebie podobne, że odżywianie się nimi nie tylko zapewnia łatwe pokrycie potrzeb energetycznych, lecz również dostarcza odpowiednich ilości witamin. Dlatego też typowi drapieżcy, jak choćby koty, utraciły zdolność do samodzielnej syntezy wielu z nich.

My, podobnie jak drapieżniki, me potrafimy syntetyzować witaminy B 12, która u zwierząt roślinożernych wytwarzana jest w przewodzie pokarmowym przez bakterie. Niewątpliwie więc niemożność wytwarzania witaminy B 12 wskazuje na to, że w swej historii ewolucyjnej zapotrzebowanie na nią pokrywaliśmy jedząc duże ilości mięsa. Podobnie można tłumaczyć naszą ograniczoną zdolność do wytwarzania jednego z aminokwasów — tauryny — którego niedobór obserwowany jest często wśród wegetarian. Również posiadane przez nas możliwości produkcji witaminy A są znacznie mniejsze niż u typowych roślinożerców.

Inna, istotna trudność z wyobrażeniem sobie ewolucji człowiekajarosza wiąże się z niską zawartością długołańcuchowych kwasów tłuszczowych w roślinach. Takie kwasy (np. kwas arachidonowy) niezbędne są do tworzenia tłuszczów wchodzących w skład tkanki nerwowej. W pokarmie roślinnym występują one jedynie w niewielkich ilościach, co nie stanowiło zapewne problemu dla najwcześniejszych hominidów, gdyż objętość ich mózgu nie przekraczała 400 cm^3. Jednakże w ciągu około 2 min lat — a więc w zawrotnym jak na ewolucję tempie — mózg naszych przodków urósł ponad trzykrotnie. Ten wzrost zaczął się rzecz jasna również dokonywać w trakcie rozwoju osobniczego każdego z naszych przodków. Bez odwoływania się do ich choćby częściowej mięsożerności trudno wyjaśnić, jak byli oni w stanie pokrywać rosnące zapotrzebowanie na kwasy tłuszczowe, niezbędne do budowy coraz większych struktur mózgowych.

Wysysacze szpiku

Choć zapis kopalny nie pozwala na wierne odtworzenie dietetycznych upodobań naszych przodków, to nie pozostawia on wątpliwości co do tego, że człowiek od dawna polował i żywił się mięsem swych ofiar. Co więcej, ślady nacięć na pozostałościach kości zwierząt świadczą o upodobaniu naszych przodków do szpiku i mózgu - części ciała wyklętych przez współczesnych dietetyków. Świadectwa kopalne są w tej mierze zgodne z wynikami badań nad dietą ostatnich, współczesnych nam łowcówzbieraczy, którzy również gustują w szpiku i mózgu, a ponadto bardzo chętnie zjadają tłuszcz i podroby upolowanych zwierząt.

Lęk przed człowiekiem, charakterystyczny dla wszystkich dzikich zwierząt zamieszkujących Afrykę i Eurazję, jest jeszcze jednym istotnym, aczkolwiek pośrednim dowodem na to, że ludzie od dawna stanowili dla nich więcej niż przypadkowe zagrożenie. Trudno sobie wyobrazić, by tak powszechny strach mógł wzbudzać łagodny jarosz wędrujący po afrykańskich sawannach w poszukiwaniu jadalnych części roślin. Najprawdopodobniej ów lęk wytwarzał się stopniowo, wraz z doskonaleniem początkowo niewielkich umiejętności łowieckich hominidów. Natomiast niemal na pewno pozbawione go były zwierzęta, które miały nieszczęście zetknąć się z wprawionymi już w polowaniu ludźmi wkraczającymi do Europy, Ameryki Północnej i Austronezji. Całkowita niepłochliwość współczesnych ptaków i ssaków antarktycznych jest również efektem zupełnego braku ewolucyjnego przygotowania na kontakt z człowiekiem. Przetrwanie zawdzięczają one niskim walorom odżywczym swego mięsa oraz ich ochronie gatunkowej.

Pierwsza rewolucja kulinarna

Jedną z najważniejszych umiejętności, której nabycie w niebywale ostry sposób oddzieliło nas od reszty świata zwierzęcego, było przezwyciężenie lęku przed ogniem. Niektórzy z antropologów doszukują się początków kontrolowanego użytkowania ognia przez naszych przodków w czasach odległych aż o 1,5 min lat. Jednak większość badaczy uznaje, że miało to miejsce około 300 tysięcy lat temu. Dopiero wtedy mogło rozpocząć się szersze wykorzystanie w naszej diecie wiele nasion, kłączy i owoców, gdyż znajdujące się w nich szkodliwe związki chemiczne zaczęły ulegać rozkładowi w żarze palenisk. Odkładając je, rośliny czynią swe tkanki niejadalnymi, bądź wręcz trującymi, i w ten przemyślny sposób bronią się przed potencjalnymi konsumentami.

Poza neutralizacją trucizn użytkowanie ognia pozwoliło na znacznie efektywniejsze wykorzystanie pokarmu roślinnego. Po zagrzebaniu w żarze ogniska kłącza roślin stawały się miękkie i nie wymagały długotrwałego przeżuwania, co zapewne wpłynęło na wyraźną redukcję uzębienia hominidów. Ponadto zachodząca pod wpływem wysokiej temperatury modyfikacja struktur cząsteczek skrobi i innych substancji odżywczych czyniła je łatwiej strawnymi i pozwoliła na niemal dwukrotny wzrost ilości energii pozyskiwanej przy każdym posiłku. Z podobnych przyczyn wykorzystanie ognia miało także duże znaczenie w zwiększeniu przyswajalności zjadanego mięsa. Równie istotnym, choć słabo poznanym czynnikiem było ograniczenie wpływu infekcji pasożytniczych szerzących się drogą pokarmową. Zar palenisk stał się zaporą dla całej rzeszy tasiemców i przywar, które przed rozpoczęciem użytkowania ognia musiały być istnym utrapieniem naszych przodków.

Niewątpliwie szczególnie dużym udziałem mięsa w diecie charakteryzowały się populacje ludzi zasiedlających stopniowo Eurazje, a potem Amerykę Północną. Warto przypomnieć, że jeszcze niespełna 12 tysięcy lat temu większość tych kontynentów pozostawała wciąż w okowach powoli ustępującego zlodowacenia. Odradzająca się flora była zbyt uboga, by mogła wyżywić migrujących koczowników. Jednakże ocieplanie klimatu pozwoliło na stopniowe włączanie do diety coraz większej liczby gatunków roślin.

cdn.

Marek KONARZEWSKI — profesor w Instytucie Biologii na Uniwersytecie w Białymstoku

USA

Przełom w walce z chorobą Alzheimera

Jedna z amerykańskich firm farmaceutycznych twierdzi, że wynalazła środek, którym można będzie leczyć chorobę Alzheimera. Lekarze pytani przez stację telewizyjną CNN mówią o prawdziwym przełomie.

Nowy środek przeszedł właśnie pierwszą fazę badań klinicznych, w trakcie której sprawdza się, czy jest on szkodliwy dla ludzi. Produkująca lek firma Elan Corporation poinformowała, że do końca przyszłego roku potrwa druga faza testów, po której może on trafić do powszechnej sprzedaży. Rewolucyjny środek to szczepionka, która w niewielkim stopniu powstrzymuje rozwój już istniejącej choroby. Podczas badań na myszach okazało się jednak, że młode osobniki, zaszczepione przy użyciu nowego środka, w ogóle nie zapadają na tę nieuleczalną dziś chorobę. Lekarze z Elan Corporation są przekonani, że dokonali wielkiego odkrycia. W ciągu najbliższych 25 lat na chorobę Alzheimera zachorować ma 25 mm osób.

BBC

CHOROBY

Wrzody

Wrzodem trawiennym nazywamy ubytek śluzówki żołądka lub dwunastnicy (odcinek jelita cienkiego połączony z żołądkiem).

Zazwyczaj ma on średnicę 10-25 mm. Około trzy razy więcej osób cierpi na chorobę wrzodową dwunastnicy niż żołądka, w tym więcej mężczyzn niż kobiet.

Objawy

- Nie zawsze występują, zwłaszcza gdy wrzody są małe i ulegają samowyleczeniu.
- Palący lub ostry ból brzucha między posiłkami oraz w nocy, gdy żołądek jest pusty. Ból spowodowany przez wrzód dwunastnicy czasami ustępuje po zjedzeniu posiłku, ale powraca po kilku godzinach.
- Utrata apetytu i chudnięcie, jeżeli jedzenie powoduje ból.
- Zwiększenie apetytu, gdy jedzenie zmniejsza ból (przy wrzodzie dwunastnicy).
- Wzdęcia, odbijanie się.
- Nudność oraz wymioty, które zazwyczaj łagodzą ból.

Przyczyny

- Istnieją dwa główne czynniki, wywołujące chorobę wrzodową:
- Infekcja spowodowana przez bakterię Helicobacter pylon.
- Kwas acetylosalicylowy i inne niesteroidowe leki przeciwzapalne.
- Niektóre osoby z infekcją Helicobacter pylon są bardziej podatne na rozwinięcie się choroby wrzodowej z powodów genetycznych.
- Stres, palenie papierosów, niewłaściwe odżywianie się sprzyja rozwojowi choroby wrzodowej.

Powikłania

- Anemia wskutek krwawienia z wrzodu (nawet niewielkiego stopnia, ale utrzymującego się przez dłuższy czas).
- Ostre krwawienia (krwawe wymioty, krew z odbytu), gdy wrzód uszkadza główne naczynie krwionośne. U jednego na sześciu pacjentów występuje krwawienie bez wcześniejszych objawów.
- Perforacja (przebicie) ściany żołądka lub dwunastnicy.
- Zapalenie otrzewnej (wyściółki jamy brzusznej).
- Blizny w następstwie przewlekłych wrzodów, hamujące przesuwanie się pożywienia, co prowadzi do wymiotów i utraty ciężaru dala.

Co możesz zrobić

- Nie pal.
- Staraj się zredukować poziom stresu w twoim życiu.
- Odżywiaj się regularnie nie mniej niż 4 razy dziennie.
- Unikaj takich leków, jak kwas acetylosalicylowy lub niesteroidowe leki przeciwzapalne.
- Udaj się do lekarza, jeżeli wymiotujesz, twój stolec ma smoliste zabarwienie, zauważyłeś w nim krew, odczuwasz silne i przewlekle bóle.

Co zrobi lekarz

- Ustali optymalną dietę.
- Przepisze leki zobojętniające sok żołądkowy.
- Jeśli zajdzie taka konieczność, przepisze antybiotyki i leki stosowane w chorobie wrzodowej. Leczenie trwa zwykle 1-2 tygodnie.
- Zleci wykonanie gastroskopii, czyli badania, przy pomocy którego można obejrzeć żołądek.
- Przeprowadzi operację, jeżeli dojdzie do powikłań lub wrzód nie poddaje się leczeniu.
- Będzie leczył inne powikłania.

Gazeta Polska

"Pomóż powodzianom"

Lista ofiarodawców (nazwiska zostały podane według nadesłanych spisów, za błędy przepraszamy):

Oddział ZPB w Porzeczu oraz parafia Porzecze m. Porzecze

2473 S.Maziuk
2474 L.Szabołowski
2475 W.Parochońko
2476 M.Lachowicz
2477 T.Ilkiewicz
2478 J.Maziuk
2479 W.Maziuk
2480 K.Maziuk
2481 J.Potocka
2482 H.Łuczyc
2483 A.Obuchowska
2484 B.Kisiel
2485 J.Jurczyk
2486 W.Sienkiewicz
2487 K.Mokkisz
2488 J.Mordeczko
2489 H.Chaniewicz
2490 L.Gojdeczko
2491 M.Naziuk
2492 A.Chocian
2493 W.Łobkowa
2494 S.Pawlukiewicz
2495 H.Obuchowska
2496 I.Bućko
2497 J.Sztygiel
2498 F.Autuchiewicz
2499 S.Autuchiewicz
2500 J.Autuchiewicz
2501 W.Obuchowska
2502 L.Radziuk
2503 F.Świokło
2504 S.Borysiewicz
2505 L.Gołub
2506 E.Obuchowski
2507 A.Rugienis
2508 T.Ackiewicz
2509 H.Kostrucowa
2510 Z.Starowojtowa
2511 L.Gałaburda
2512 W.Szymanowska
2513 L.Zając
2514 Z.Kisielewski
2515 H.Obuchowski
2516 T.Kisielewska
2517 L.Waszkilewicz
2518 S.Trojanowa
2519 M.Mziuk
2520 F.Guk
2521 W.Kalenik
2522 H. Świokło
2523 B.Swiokło
2524 A.Kalenik
2525 S.Biała
2526 A.Kisiel
2527 P.Obuchowski
2528 S.Swiokło
2529 F.Lenkiewicz
2530 K.Budźko
2531 J.Maziuk
2532 A.Kucharewicz
2533 B.Bura

w. Porzecze

2534 R.Surpon
2535 W.Kisiel
2536 H.Hołubińska
2537 L.Świokło
2538 L.Świokło
2539 J.Obuchowska
2540 J.Możejko
2541 B.Swiokło
2542 J.Staranowicz
2543 H.Staranowicz
2544 J.Kisiel
2545 H.Arbuzowa
2546 I.Świekło
2547 H.Szwiedko

Pieresielce

2548 K.Mordasiewicz
2549 A.Mordasiewicz
2550 A.Zajanczkowska
2551 W.Polguj
2552 W.Chaniewicz
2553 W.Obuchowicz

Sabolany

2554 F.Todryk

Sałacie

2555 W.Markisz
2556 S.Maziuk
2557 S.Maziuk
2558 A.Szwiedko

Lichacze

2559 R.Szymanowski
2560 S.Szymanowska
2561 J.Zajączkowski
2562 J.Szwedko
2563 R.Szwedko
2564 R.KIsiel
2565 J.Sienkiewicz
2566 H.Gromadzki

Stara Ruda

2567 B.Obuchowska
2568 Cz.Obuchowski

Czarnucha

2569 A.Surowiec

Zapurje

2570 R.Kisiel
2571 A.Walentukiewicz
2572 M.Cierebiej
2573 B.Pocełujko
2574 W.Cierebiej
2575 H.Sidorawiczus
2576 I.Łastówka

Goduny

2577 J.Kisiel

Uzbiereż

2578 J.Gryk

Łojki

2579 J. Balinska
2580 P.Wydra
2581 S.Szarejko
2582 I.Sak
2583 L.Druć
2584 H.Sliżewska
2585 L.Leoszkiewicz
2586 S.Tkaczuk
2587 J.Puszkiewicz
2588 S.Jakimowicz
2589 I.Puszkiewicz
2590 P.Bykowska
2591 A.Balinski
2592 Cz.Zaborowska
2593 S.Puszkiewicz
2594 J.Zaborowski
2595 M.Bielko
2596 M.Rusin
2597 S.Małyszko
2598 J.Gienieczko
2599 F.Puszkiewicz
2600 I.Gabis
2601 W.Guziewicz
2602 J.Jakubowska
2603 L.Romanczyk
2604 Cz.Borsuk
2605 J.Balinska
2606 A.Diemidik
2607 Cz.Jakimjowicz
2608 W.Gaponik
2609 F.Bużyńska
2610 S.Puczyńska
2611 F.Romanczuk
2612 G.Gienieczko
2613 A.Dubiejko
2614 I.Guzewicz
2615 S.Aleszczyk
2616 J.Balinska
2617 Cz.Balinks
2618 I.Żuk
2619 J.Balinska
2620 Cz.Żuk

Rejonowy Oddział ZPB w Brasławiu

2621 H.Stelmaczonek
2622 H.Uszak
2623 J.Ugorenko
2624 W.Ugorenko
2625 J.Ugorenko
2626 M.Jarocki
2627 J.Naruszewicz
2628 T.Sziszko
2629 O.Pustowietowa
2630 J.Kożaronek
2631 W.Karol

Oddział ZPB w Słobódce rejon brasławski

2632 M.Plasun
2633 T.Stelmaczonek
2634 W.Maculewicz
2635 M.Danisewicz

Ostrowiec i okolice

2636 J.Zmitrowicz
2637 H.Łaurynowicz
2638 H.Grodź
2639 Z.Kacynel
2640 S.Chałko
2641 I.Iwanicka
2642 M.Karejwo
2643 L.Aleksandrowicz
2644 M.Kozak
2645 A.Daraszkiewicz
2646 B.Jermak
2647 J.Pietryk
2648 J.Pietryk
2649 M.Borysewicz
2650 H.Korolewicz
2651 H.Żdanowicz
2652 T.Gryniewicz
2653 G.Czarnianska
2654 T.Milejsza
2655 W.Szyszło
2656 L.Grambonska
2657 J.Szokoła
2658 R.Kisiel
2659 I.Szadura
2660 M.Szabłowiński
2661 J.Androłojć
2662 J.Pranko
2663 M.Sieniuć
2664 R.Jacewicz
2665 S.Mackiewicz
2666 T.Subatkiewicz
2667 Z.Kamińska
2668 S.Stefanowicz
2669 H.Walejczenie
2670 W.Subatkiewicz
2671 G.Kumiszcza
2672 A.Wojciechowska
2673 T.Mielejsza
2674 M.Stefanowicz
2675 J.Bujko
2676 I.Trydul
2677 M.Taraszkiewicz
2678 I.Raduto
2679 M.Fiedziuk
2680 H.Braziewicz
2681 L.Mackiełło
2682 R.Fiedarowicz
2683 R.Kaziulewicz
2684 M.Kardzis
2685 T.Mackiewicz
2686 I.Łazarewa
2687 R.Rewako
2688 O.Mańczyńska
2689 F.Błażewicz
2690 I.Stech
2691 H.Pasiecznik
2692 J.Karpicka
2693 J.Stefanowicz
2694 M.Krasowska
2695 S.Kukałowicz
2696 K.Silwanowicz
2697 I.Mackiewicz
2698 I.Szukiel
2699 M.Wajdak
2700 M.Błaszkiewicz
2701 H.Łapszewicz
2702 K.Żebrowska
2703 K.Wasilewka
2704 H.Kowiel
2705 J.Bujko
2706 M.Koszczyc
2707 E.Rusiecka
2708 T.Rynkiewicz
2709 A.Gierasim
2710 T.Falewicz
2711 A.Kuźmienko
2712 L.Kruć
2713 T.Sieniuć
2714 M.Tuchto
2715 W.Jurkojć
2716 C.Oziem
2717 J.Andrałojć
2718 M.Dziemieszkiewicz
2719 C.Babojć
2720 K.Kandratowicz
2721 M.Tołczko
2722 W.Kuźmienko
2723 H.Małaszko
2724 I.Griszkiewicz
2725 F.Błaszkiewicz
2726 C.Awdziej
2727 M.Barawik
2728 T.Zieniuk
2729 K.Niewierowska
2730 Ł.Iwaszkiewicz
2731 M.Brujko
2732 R.Grodź
2733 M.Markiewicz
2734 A.Pieszko
2735 H.Szemis
2736 A.Zamaro
2737 M.Nowicka
2738 T.Grodź
2739 D.Mackiewicz

Worniany i okolice

2740 ks. Z.Pikuła
2741 J.Sieniuć
2742 W.Szemis
2743 W.Butkiewicz
2744 M.Prawłucka
2745 J.Sawkojć
2746 H.Czepukojć
2747 J.Aleksandrowicz
2748 J.Bublewicz
2749 J.Stankiewicz- (szczególne podziękowania)
2750 J.Lisowska
2751 I.Aleksandrowicz
2752 W.Marozienia
2753 J.Michnowicz
2754 M.Zylis
2755 A.Winsła
2756 Cz.Ginowicz
2757 J.Rynkiewicz
2758 I.Murawska
2759 M.Awgul
2760 G.Sawkojć
2761 A.Dziemidowicz
2762 L.Wiszniewski
2763 I.Pieszko
2764 W.Czepukojć
2765 B.Sienkiewicz
2766 K.Mickun
2767 H.Mickun
2768 S.Sys
2769 M.Kierno
2770 G.Kuźmitowicz
2771 M.Kałpak
2772 J.Kłyszko
2773 H.Augul
2774 D.Lisowska
2775 R.Stankiewicz
2776 T.Kajrys
2777 M.Glambocka
2778 T.Sztura
2779 J.Sieniuć
2780 J.Swiła
2781 M.Sienkiewicz
2782 M.Awgul
2783 I.Dremo
2784 A.Łuksza
2785 J.Romejko
2786 Ł.Swiło
2787 J.Baziuk
2788 J.Krasińska
2789 A.Hanulicz
2790 F.Jurkojć
2791 M.Borodko
2792 L.Ptasznik
2793 H.Janczewska
2794 M.Misiewicz
2795 I.Żołud
2796 J.Kowalewska
2797 J.Rogacz
2798 J.Możejko
2799 A.Dziemidowicz
2800 J.Bublewicz
2801 W.Ignatowicz
2802 A.Ziemnicka
2803 R.Sawkojć
2804 L.Stefanowicz

Gudogaje i okolice

2805 S.Wajniuszes
2806 Cz.Żukowska
2807 K.Wojskowicz
2808 K.Minkiewicz
2809 T.Miklis
2810 M.Miksza
2811 P.Bielawski
2812 D.Makarewicz
2813 T.Grodź
2814 I.Staszkiewicz
2815 I.Michajłowska
2816 J.Trejgis
2817 Z.Sawicki
2818 I.Kisiel
2819 T.Gryniewicz
2820 Cz.Połońska
2821 W.Jaskułowska
2822 W.Bogdanowicz
2823 W.Swirska
2824 N.Ambrożewicz
2825 T.Tamaszewicz
2826 T.Bogdanowicz
2827 E.Bezłapowicz
2828 J.Techanowicz
2829 Wojniusz
2830 M.Gryniewicz
2831 N.Babska
2832 B.Szczołko
2833 A.Bezłapowicz
2834 A.Zamżycka
2835 H.Runiec
2836 M.Wojciechowski
2837 T.Pielecka
2838 L.Szabliński
2839 M.Kołosow
2840 W.Lenkowska
2841 J.Żdanowicz
2842 M.Bielawska
2843 W.Jaroszewicz
2844 A.Niekraszewicz
2845 J.Gryniewicz
2846 Cz.Kozicz
2847 I.Pielecka
2848 M.Salmanowicz
2849 W.Gierasim
2850 H.Stakun
2851 Z.Czerniawska
2852 O.Jermak
2853 I.Gulbicka
2854 S.Grambowska
2855 H.Gołub
2856 A.Tumkiewicz
2857 B.Wiszniewski
2858 J.Wasilewicz
2859 J.Pietryk
2860 J.Karpicka
2861 T.Jadziewicz

Szkoła Średnia w Wornianach rejon ostrowiecki

2862 A.Radkiewicz
2863 A.Bukiel
2864 T.Tracinnikowa
2865 A.Jurkojć
2866 O.Gicewicz
2867 H.Braziewicz
2868 A.Rubiel
2869 N.Filipczyk
2870 I.Gulbińska
2871 I.Rawojć

szkoła michaliska rejon ostrowiecki

2872 A.Klecowska
2873 J.Bujwidowicz
2874 A.Rodz
2875 N.Zawielska
2876 A.Pożlewicz
2877 N.Januszkiewicz
2878 Z.Januszkiewicz
2879 A.Szafarewicz
2880 Z.Sinkiewicz
2881 I.Subotkiewicz
2882 W.Subotkiewicz
2883 A.Czasnojć
2884 A.Czasnojć
2885 A.Narejko
2886 M.Ostrowska
2887 H.Narejko
2888 P.Narejko
2889 A.Kućko
2890 D.Kućko
2891 A.Chadkiewicz
2892 A.Grejdź
2893 T.Wołoncewicz
2894 A.Charkiewicz
2895 I.Kozłowska
2896 D.Kozłowski
2897 W.Szyłko

Oddział ZPB w Pińsku

2898 A.Smołko
2899 K.Gryszyna
2900 A.Demczuk
2901 E.Szołomicka
2902 K.Kalinowska
2903 A.Kalinowska
2904 A.Kalinowski
2905 H.Kalinowska
2906 Z.Szołomicka
2907 J.Koleśnik
2908 I.Uwarowa
2909 Cz.Szołomicki
2910 R.Kolbus
2911 W.Szyszniewska
2912 S.Łobaczewski
2913 A.Krasowska
2914 R.Objedkowa
2915 Z.Bieriezina
2916 A.Baranowski
2917 Z.Ogińska
2918 W.Spasiuk
2919 K.Ślisarczuk
2920 R.Dederko
2921 J.Gordziejczuk
2922 J.Zajcewa
2923 A.Rieut
2924 S.Pobiedzińska
2925 N.Smirnowa
2926 T.Rudź
2927 I.Lenkowiec
2928 M.Szachnowicz
2929 N.Pazielska
2930 K.Posławska
2931 L.Końkowa
2932 Z.Antonowicz
2933 T.Jasiewicz
2934 L.Oriechowa
2935 S.Żuk
2936 W.Pobojniewa
2937 J.Bułczyńska
2938 W.Skrinaus
2939 W.Mostek
2940 B.Baszyński
2941 H.Markiewicz
2942 J.Wołyniec
2943 D.Oniszczenko
2944 H.Terlecka
2945 A.Sorokin
2946 A.Nikanowa
2947 A.Palewski
2948 K.Wołodźko
2949 J.Narkiewicz
2950 R.Zakrzewska
2951 E.Świstunowa
2952 N.Romanczuk
2953 I.Mamion
2954 S.Mamion
2955 Ł.Żytowoz
2956 K.Romańczuk
2957 L.Leles
2958 N.Ilienkowa

Sybiracy z Pińska i okolic

2959 H.Szołomicka
2960 N.Czarna
2961 N.Dawydczenko
2962 J.Kowalczyk
2963 Z.Zajelska
2964 G.Łobaczewska
2965 J.Sykacz
2966 S.Korolewicz
2967 G.Buticz
2968 A.Iowlewa

Pińsk

2969 R.Prokopczyk
2970 S.Usanowa
2971 H.Kościukowicz

Miejski i rejonowy oddziały ZPB w Baranowiczach

2972 S.Łabuda
2973 A.Wiktorowicz
2974 C.Dziebierina
2975 R.Daniuk
2976 J.Skrypko
2977 H.Sakowicz
2978 M.Słobodina
2979 M.Żabik
2980 W.Miłowa
2981 H.Łukaszewicz
2982 M.Awdziej
2983 R.Kuźmicz
2984 A.Pietruszko
2985 O.Lepska
2986 W.Hej
2987 A.Raszewska
2988 J.Barczyn
2989 L.Barczyn
2990 B.Chankiewicz
2991 I.Przychodźko
2992 Cz.Wańkowicz
2993 J.Wasilewski
2994 I.Jankowska
2995 W.Sinkiewicz
2996 J.Mieduszewska
2997 J.Lucenko
2998 H.Wilczkowska
2999 J.Krywonos
3000 H.Moroz
3001 L.Chawchunowicz
3002 J.Tomkiewicz
3003 A.Nikicina
3004 R.Kodłyczewska
3005 J.Nagorna

Oddział ZPB w Jatwiezi

3006 W.Kruczkowski
3007 L.Kruczkowska
3008 H.Łenczewska
3009 H.Ożygar
3010 L.Bazylenko
3011 W.Siemenczyk
3012 M.Popko
3013 M.Ożygar
3014 L.Buraczewska
3015 Cz.Podgurski
3016 W.Matwiejczyk
3017 W.Runge
3018 M.Ożygar
3019 M.Ożygar
3020 M.Bebech
3021 A.Arlt
3022 S.Podgurski
3023 J.Ahejczyk
3024 M.Podgurski
3025 H.Poliksza
3026 S.Bójko
3027 L.Muronczyk
3028 T.Piwowarczyk
3029 T.Piwowarczyk
3030 T.Biełowa

Smorgoński Rejonowy Oddział ZPB

3031 W.Najdzicz
3032 Parafia Zalesie
3033 W.Łysko
3034 B.Dziewiacień
3035 W.Putyrska
3036 M.Gawryłkiewicz
3037 A.Kołbasnik
3038 P.Szulga
3039 J.Rożko
3040 R.Pasternak
3041 L.Szajko
3042 T.Kleszczonok

Oddział ZPB w Wołpie

3043 J.Jaworowska
3044 T.Kulikowski
3045 W.Szulga
3046 J.Budakiewicz
3047 R.Siedlecka
3048 O.Żukiewicz
3049 H.Litwinowicz
3050 T.Ejsmont
3051 J.Wiśniewska
3052 Z.Strok
3053 J.Iośko
3054 J.Jezierska
3055 E.Ejsmont
3056 E.Bogiński
3057 A.Stach
3058 Z.Stasiukiewicz
3059 J.Strok
3060 I.Jezierska
3061 L.Ostrowska
3062 W.Wiśniewski
3063 Z.Murawska
3064 B.Zielenkiewicz
3065 M.Wiśniewska
3066 J.Krecka
3067 J.Chomko
3068 W.Wiśniewski
3069 M.Wiśniewska
3070 W.Korol
3071 J.Bobilewicz
3072 L.Wiśniewska
3073 H.Dziemieszczyk
3074 W.Wojciechowska
3075 G.Wojciechowska
3076 J.Litek
3077 S.Olchowik
3078 K.Ryszkiel
3079 T.Czerwonik
3080 J.Tumiłowicz
3081 S.Kusznierewicz
3082 H.Korol
3083 M. Korol
3084 L.Łabecka
3085 J.Marszałek
3086 J.Bryćko
3087 P.Bancewicz
3088 B.Bryćko
3089 K.Horbaczewska
3090 T.Wiśniewska
3091 W.Olchowik
3092 S.Horbaczewska
3093 K.Nosko
3094 S.Olchowik
3095 S.Jeremicz
3096 W.Wiśniewski
3097 Cz.Olchowik
3098 A.Sidorowicz
3099 A.Sidorowicz
3100 E.Wiśniewski
3101 H.Sidorowicz
3102 J.Supranowicz
3103 H.Jasiewicz
3104 T.Majsiuk
3105 A.Koszczewa
3106 A.Timoszko
3107 S.Olchowik
3108 A.Dziemieszczyk
3109 W.Olchowik
3110 J.K.Strok
3111 S.Bartosz
3112 B.Myrawska
3113 S.Olchowik
3114 W.Sierechan
3115 K.Swinczuk
3116 H.Niedzielewski
3117 J.Radziejko
3118 M.Kułagina
3119 T.Pawłowska
3120 P.Staniszewski
3121 B.Sidorowicz
3122 A.Horbaczewska
3123 S.Sidorowicz
3124 S.Arbuzowa
3125 R.Chomko
3126 T.Gryguć
3127 J.Korniełowicz
3128 G.Korniełowicz
3129 J.Olchowik
3130 A.Badziul
3131 A.Wiśniewski
3132 M.Skorb

Inwazja "wyzwolicieli"

Okupacja sowiecka na Grodzieńszczyźnie i Nowogródczyźnie (17 IX 1939 — 22 VII 1941)

W nocy 23 sierpnia 1939r. w Moskwie został podpisany pakt Ribbentrop — Mołotow, znany także jako niemiecko-sowiecki pakt o nieagresji. W dołączonym doń tajnym protokole dokonano podziału terytoriów Europy Środkowej pomiędzy Związkiem Radzieckim a III Rzeszą. Protokół dawał Stalinowi wolną rękę w Besarabii, Estonii, Finlandii, Łotwie i wschodniej Polsce (na wschód od linii rzek Narwi, Wisły i Sanu). Realizując ustalenia paktu, 17 września 1939r. wojska sowieckie wkroczyły na terytorium Polski. Moment był wyjątkowo dogodny, gdyż w tym czasie ta część Rzeczypospolitej była niemal całkowicie bezbronna. Wojska polskie starały się wówczas odeprzeć atak niemiecki, toteż na terenie Nowogródczyzny nie odnotowano większych starć zbrojnych. Wspomnijmy jednak o bohaterskich żołnierzach Korpusu Ochrony Pogranicza, którzy próbowali odeprzeć wschodniego najeźdźcę. Polskie oddziały wypełniając rozkaz Naczelnego Wodza Edwarda Rydza Śmigłego, unikały starć z bolszewikami. Mimo to dochodziło do walk, na przykład w okolicach Sopoćkiń, Dolistowa i Kodziowca. W dniach 20-21 września dzielnie broniło się Grodno. Już wówczas okupant łamał wszelkie normy międzynarodowe, wydając w ręce NKWD polskich szeregowców i oficerów. Najgorsze miało jednak dopiero nastąpić.

Pierwsze dni po 17 września były czasem anarchii: tworzyły się grupy rabunkowe, szerzyły się morderstwa i gwałty. Dnia 22 października 1939r. okupant zapragnął zalegalizować swoją władzę i odbyły się *"powszechne, równe i tajne"* wybory delegatów do Zgromadzenia Ludowego Zachodniej Białorusi. Wyborcy zostali terrorem i przemocą doprowadzeni do urn i zmuszeni do oddania głosów na odpowiednich kandydatów, pochodzących głównie z miejscowych Białorusinów, Rosjan i Żydów. W głosowaniu wzięło udział 2 miliony 672 tysiące mieszkańców Białorusi Zachodniej, co stanowiło 96,7 proc. uprawnionych do głosowania. Kilka dni potem nowo wybrane Zgromadzenie Ludowe podjęło w Białymstoku pierwsze deklaracje, dotyczące konfiskaty ziem obszarniczych i nacjonalizacji wielkiego przemysłu, banków, kolei i kopalń. Okupanci szybko zadomowili się na zajmowanych przez siebie terenach. Rozbudowali administrację partyjną na wszystkich szczeblach. Wprowadzono nowy podział terytorialny. Okupowane polskie ziemie zostały podzielone na obwody: baranowicki, białostocki, brzeski, piński i wilejski, a te na rejony, skupiające od 35 do 50 tyś. mieszkańców. Podziałowi temu odpowiadał system komitetów partyjnych: obwodowych, czyli "obłispołkomów", rejonowych — "rajispołkomów" i rad wiejskich - "sielsowietów". Kierowały one akcją niszczenia polskości i wynaradawiania Polaków, która stopniowo objęła niemal wszystkie dziedziny życia. Bezprawnie, nie pytając zainteresowanych, nadano obywatelstwo sowieckie wszystkim mieszkańcom zaanektowanych ziem, a w 1940r. zarządzono przymusowy pobór Polaków do wojska.

"Pierwsi wyzwoliciele" tzw. Zachodniej Białorusi (wrzesień 1939r.)

Szczególnym celem ataków władz sowieckich stała się oświata. W październiku 1939r. zaczęto uruchamiać szkoły z nowymi sowieckimi programami nauczania, podręcznikami i nauczycielami sprowadzanymi ze Wschodu. Według danych Komisariatu Oświaty BSRR z sierpnia 1940r. w roku szkolnym 1939/1940 na terenie zachodnich obwodów były 5633 szkoły, w tym 4268 z białoruskim językiem nauczania, 923 z polskim, 173 z rosyjskim, 150 z językiem jidysz, 61 z litewskim i 49 z ukraińskim. Nie wynikało to z chęci poszanowania odrębności narodowej ludności okupowanych terenów, ale z potrzeb doraźnej propagandy. Sowieci planowali wówczas aneksję krajów nadbałtyckich i chcieli udowodnić, że ich władza nie zagraża niczyim interesom narodowym. Według uchwały Komisariatu Oświaty BSRR szkolnictwo w wymiarze siedmiu klas szkoły podstawowej, na terenie całej republiki, było bezpłatne i obowiązkowe. W celu likwidacji analfabetyzmu organizowano kursy czytania i pisania w różnych grupach wiekowych. Zakładano również muzea, domy pamięci, biblioteki i tzw. *"czerwone zakątki"*, w których gromadzone były eksponaty związane z ustrojem socjalistycznym. Proces ukulturalniania społeczeństwa miał wszechstronny charakter. Organizowano konkursy recytatorskie, festiwale piosenki rewolucyjnej oraz różne kółka zainteresowań. Szczególną rolę odegrało kino objazdowe, w którym wyświetlano zwykłym ludziom filmy, ukazujące świetność władz sowieckich, wspaniałomyślność sowieckiego świata. Bohaterami byli najczęściej przodownicy industrializacji i kolektywizacji. Bardzo szybko stali się oni wzorami dla chłopskiej młodzieży. Agitacją prosowiecką zajmowała się również prasa, np. gazety "Pionier" i "Sztandar Wolności". W szkołach władze szczególnie atakowały religię. Lekcje ateizmu dla najmłodszych były szczególnie brutalną manipulacją. Nauczyciele, na przykład, kazali dzieciom modlić się o cukierki do Boga, wiedząc, iż zabieg ten nigdy nie przyniesie skutku. Następnie polecali zwrócić się z prośbą do Stalina, a wówczas z okien sypały się słodycze.

W 1939r. pod okupacją sowiecką znalazły się diecezje: wileńska, łomżyńska, pińska, łucka, przemyska i lwowska. Zaborcy nie ograniczali się do zakłócania katechizacji. Zdarzały się przypadki niszczenia cerkwi, kościołów, synagog, klasztorów i innych obiektów kultu. Po 1939r. wprowadzono całkowity zakaz nauki religii w szkole, nastąpiły liczne aresztowania i zsyłki kapłanów, których zastępowano ludźmi świadomie uwłaczającymi religii i próbującymi ją skompromitować. Władze nałożyły na kler wysokie podatki, których duchowni nie byli w stanie opłacać. Często było to równoznaczne z konfiskatą świątyni, którą później zamieniano na kino, stajnię, fabrykę, warsztat czy więzienie. W miarę upływu czasu ateistyczny terror zaostrzał się. Księżom zakazano działalności duszpasterskiej poza obrębem świątyń, zabroniono im pokazywania się publicznie w strojach charakterystycznych dla ich stanu oraz sygnalizowania świąt kościelnych biciem w dzwony. Duchownych oficjalnie zaczęto uważać za *"element pasożytniczy"* i w konsekwencji rozpoczęto ich resocjalizację, obciążając przymusową pracą fizyczną, mającą w rzeczywistości poniżyć i ośmieszyć ich w oczach społeczeństwa. Od maja 1940r. kościelne akty ślubu, pogrzebu czy chrztu przestały mieć wartość prawną.

cdn.

Aleksandra FILIPEK, Ełk

POSTAWA GRODNA

Stanowczy opór

ciąg dalszy z nr. 38

Kolaboranci

Niewątpliwie czarną kartą w historii Grodzieńszczyzny w czasie września 1939 roku była rola, jaką odegrali aktywni politycznie Żydzi i Białorusini. Wielu z nich współpracowało z NKWD, szczególnie Żydzi, którzy przed wojną uciekli do Związku Sowieckiego. Gminy nie miały żadnej kontroli nad wieloma młodymi Żydami. Za cenę awansu gotowi byli zrobić wszystko. Szczególnie dlatego, że w Polsce pod koniec lat trzydziestych zdarzały się represje wobec tej grupy społecznej. W ich wizji Związek Sowiecki był wyzwolicielem od dużo gorszych Niemców. W pierwszych dniach wojny docierały informacje o masowych represjach ze strony niemieckiej. Tysiące Żydów uciekały na wschód. Budynki gmin wyznaniowych były przepełnione. Szczególnie skomunizowana biedota kolaborowała z okupantem. Tak zacietrzewieni politycznie Białorusini i Żydzi wywołali zamieszki w nocy z 17 na 18 września. Do oddziałów polskich strzelali ukryci na dachach i strychach domów, chcąc w ten sposób ułatwić zajęcie miasta przez sowietów. Nacjonalistycznie nastawieni Białorusini pozostawali pod głębokim wpływem sowieckiej propagandy, która obiecywała uwolnienie od *"okupacji polskiej"*. *"Wielki, bratni"* naród miał zapewnić mieszkańcom wsi i miasteczek to, czego nie mogła im zapewnić *"burżuazyjna"* Polska. Tyle, że naprawdę niewiele wiedziano o tym, co dzieje się za wschodnią granicą. Propaganda sowiecka stosowana po wkroczeniu do Polski dawała widoczne, pozytywne efekty. Ale nie wszyscy dali się zaślepić. W wieczornych starciach z 18 na 19 września brały udział bojówki żydowsko-białoruskie. Był to, co należy wyraźnie podkreślić, element oderwany od reszty społeczeństwa. Większość tych społeczeństw mieszkała dotąd w zgodzie z Polakami. Istnieje duże prawdopodobieństwo, iż buntując się, Żydzi należeli do współpracowników NKWD. Potwierdza to fakt, iż znajdowali się oni w pierwszych czołgach atakujących miasto. Znali je oni bardzo dobrze i byli przydatni dowództwu Armii Czerwonej. Bojówki działały też w bardzo "sowiecki" sposób. Atakowały rodziny inteligencji polskiej i polskich żołnierzy. W dużej mierze byli to przedwojenni mieszkańcy Grodna, którzy przed wojną emigrowali na wschód. W sumie bojówki były niezorganizowane oraz skromne liczebnie. Może o tym świadczyć fakt, że broń zdobyli oni przypadkiem w dniach 17-18 września, kiedy niedostatecznie pilnowane magazyny amunicji były przewertowane przez cywilów. Unieszkodliwienie bojówek białorusko-żydowskich także nie stanowiło dużej trudności. Udało się to w krótkim czasie wojsku i policji.

Nie na marne

Grodnianie w walce z sowietami ponieśli ogromne straty, które nie poszły na marne. Owocowały i owocują do dziś. Sowieci posiadali tak dużą przewagę, iż tylko kwestią czasu było zajęcie miasta. Jednak, dzięki postawie patriotów grodzieńskich, oni nie mogli już napisać kłamliwie w swoich raportach, że przywitano ich w Grodnie serdecznie kwiatami. Nie udało się już zatuszować pięknej, patriotycznej postawy obywateli miasta. Warto zauważyć, że Grodno to jedyne miasto późniejszego zaboru sowieckiego, stawiające tak silny opór w nierównej walce z Armią Czerwoną. Sowieci się przekonali, że nie łatwo będzie tu narzucić swoją władzę. Pewnie dlatego przez następne 40 lat stosowano tak drastyczne metody rusyfikacyjne i sowietyzacyjne. Heroiczna walka nie poszła na marne. Nie skończyła się zaś ona 22 września, ale trwała przez 6 lat wojny. W tym czasie mieszkańców dotknęły straszne represje. Wielu z nich po prostu rozstrzelano, innych wywieziono z ojczystego kraju na dzikie stepy Kazachstanu lub tradycyjnie na Syberię. Wielu zginęło. Wielu wróciło do okrojonej, okaleczonej, pojałtańskiej Macierzy. Tak wielu zostało i trwa.

Obrona Grodna nie odegrała roli militarnej, gdyż w świetle zaistniałej sytuacji takowej roli nie mogła odegrać. Walka odegrała rolę moralną, ukazując wielki patriotyzm obrońców.

Michał SMYK, Ełk

HERBARZ

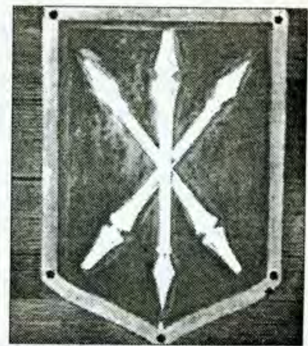
Herby rycerstwa polskiego

Jelita

Koschlya Rogy alias Gyelyta... Ex Polonia genus ortum... In qua viri modesti, canum et in venacione studiosi.

Koźlerogi albo Jelita... ród w Polsce zrodzony... Mężowie w nim skromni, psom i łowom oddani

Jan Długosz, Insignia, 22

Opisanie herbu

Powinny być trzy kopie złote czy żółte, ułożone na kształt gwiazdy w czerwonym polu tak, że dwie poboczne końcami i ostrzem do góry wyrychtowane, średnia na dół prosto końcem. Nad hełmem pół kozła wyskakującego, nogi przednie do góry wyniósł, w prawą tarczy obrócony, z rogami na głowie.

Kasper Niesiecki, Herbarz, IV, 482

Herbowni

Anszeński, Bielski, Biesiad, Boglewski, Borzobohaty, Borzymski, Chilchen, Cieszanowski, Czeczel, Czerkawski, Czermiński, Dąbrowski, Dębowski, Dobrzyński, Dziduski, Dzieciątkowski, Dziewałtowski, Dziugłowski, Fanuel, Francuz, Gajewski, Gawłowski, Geometer, Gerdud, Głowa, Gołocki, Gomoliński, Gorlewski, Jajkowski, Jelitowski, Kaliński, Kamisowski, Kamocki, Kobielski, Korytko, Kossowski, Koźlarowski, Lasochowski, Litosławski, Luczeliński, Łącki, Łapczyński, Łaźniński, Łochyński, Łukowski, Małecki, Makowski, Marcinowski, Michałowski, Mietelski, Mirski, Misiowski, Modrzewski, Mokrski, Morawicki, Mrowiński, Myśliborski, Pachołowiecki, Paczanowski [Pacanowski], Pajewski, Paprocki, Pieczkowski, Pieniążek, Piwakowski, Postękalski, Prumieński, Radogoski, Rajski, Romiszowski, Secygniowski, Serny, Sielnicki, Skokowski, Skorkowski, Sokolnicki, Stokowski, Strumieński, Sypniewski, Szczekocki, Szydłowski, Tarnowski, Węgleszyński, Wielkołucki, Wierzejski, Wilczkowski, Wilkowski, Wolski, Wrzeszyński, Zakrzewski, Zaleski, Zamoyski, Żeromski

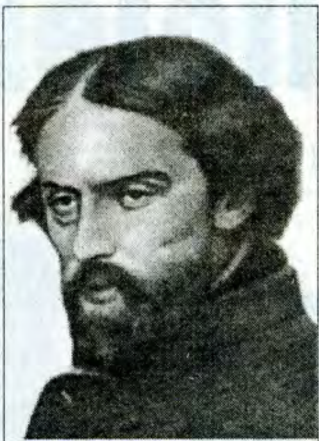
Oprócz tu wymienionych familii, wielu jeszcze i sam Niesiecki w ciągu dzieła herb ten przyznaje, a więcej jeszcze Kuropatnicki, Małachowski i Wielądko przydają. Familie te są następujące

Białecki, Bielawski, Biesiadecki, Dzaduski, Dzyryłł, Frank, Hilchen, Jakliński, Kicki, Koziaroski, Kozierowski, Kraiński, Lasota, Libicki, Lneżeliński, Łaziński, Pijakowski, Raciborowski, Remiesz, Romer, Skąpski, Śliwicki, Słowianowski, Słowiński, Słupski, Stawowski, Szczepankiewicz, Szczerbicz, Witowicz, Wojciechowski, Wyrzejski, Zawisza, Żelechoński, Zieliński

Kasper Niesiecki, Herbarz, IV, 484-485

Królom równy

Literacka legenda utrwaliła wizerunek poety od początku programowo skłóconego z czytelnikami, niedocenionego geniusza, który wyprzedził swoją epokę i zmarł w nędzy i zapomnieniu. Lata młodości Norwida były zupełnie inne: 19-letniego debiutanta obwołano największym talentem poetyckim pokolenia i chętnie przyjmowano w warszawskich salonach, gdzie zyskał - ze względu na swoje zamiłowanie do elegancji - przydomek Anglika.

W Katedrze na Wawelu odbyły się uroczystości związane z symbolicznym pochówkiem Cypriana Kamila Norwida. Urna z ziemią z grobu poety została umieszczona w Krypcie Wieszczów obok nagrobków Adama Mickiewicza i Juliusza Słowackiego.

Początek uroczystości oznajmił Dzwon Zygmunta, który bije w najważniejszych dla polskiego narodu momentach. Jego głos niósł się nad miastem prawie piętnaście minut.

Do Krakowa przybyli m.in. premier RP Jerzy Buzek, minister kultury i dziedzictwa narodowego Andrzej Zieliński oraz przedstawiciele Instytutu Dziedzictwa Narodowego. W uroczystościach, zorganizowanych dokładnie w 180. rocznicę urodzin poety (24 września 1821r.) uczestniczyła również młodzież ze szkół, których patronem jest C. K. Norwid.

"W 180. rocznicę urodzin Cypriana Kamila Norwida otwierają się znowu odrzwia Krypty Wieszczów. Tym razem złożymy w niej ziemię z grobu wielkiego poety. Naród przyjmie te prochy symboliczne do Krypty Wieszczów w wawelskiej katedrze królów, bo królom był równy" - powiedział kardynał Macharski, podczas mszy św. nawiązując do ostatniej takiej uroczystości 74 lata temu, gdy na Wawel trafiły prochy Juliusza Słowackiego.

PAP, AD

Towarzystwo Młodzieży Polskiej

zaprasza

Jesteś młodą, komunikatywną, energiczną osobą, masz 18 lat...

Jesteś pochodzenia polskiego, umiesz rozmawiać po polsku, interesujesz się Polską i wszystkim, co z nią jest związane...(a także):

- lubisz rozrywkę,
- odpoczynek w dobrej atmosferze,
- chcesz znaleźć nowych przyjaciół (także z zagranicy)...

...przyjdź do nas!!!

Zebrania odbywają się każdy drugi i ostatni czwartek miesiąca, początek o godzinie 19.00.

Nasz adres:
Białoruś. 230023 Grodno ul.Dzierżyńskiego 32
Związek Polaków na Białorusi
Tel/Fax (o-152) 72-00-75
Masz pytania? Napisz do nas!
e-mail: tmp_zpb@mail.ru
Dodatkową informację można uzyskać na naszej stronie internetowej www.tmp-zpb.narod.ru

KARTKI Z KALENDARZA

2.10.1940 - Utworzenie getta żydowskiego w Warszawie.

2.10.1413 - Unia polsko-litewska w **Horodle**.

5.10.1939 - Kapitulacja SGO "Polesie" pod Kockiem kończąca zorganizowany opór regularnych jednostek WP w kampanii wrześniowej 1939r.

6.10.1788 - 29.05.1792 - W Warszawie obrady sejmu zwanego **Sejmem Czteroletnim** albo **Wielkim**.

6.10.1889 - W Russowie koło Kalisza urodziła się **Maria Dąbrowska**, pisarka (*Noce i dnie*).

Cennik

życzeń, podziękowań, ogłoszeń drobnych

Cena (z podatkiem VAT) za 1 linijkę (28 znaków):

ogłoszenie	mniej niż 300 zn.	więcej niż 300 zn.
zwykłe	240 rub/ lin;	200 rub/ lin;
pogrubioną czcionką	360 rub/ lin;	300 rub/ lin;
w czarnej ramce	300 rub/ lin; w czerwonej 360 rub/ lin;	
matrymonialne	420 rub/ lin;	390 rub/ lin;

nekrologi na stronie 5 o rozmiarze 81x30 mm 1400 rub

Numer konta Bielinwiestbanku w Grodnie: 3015204440014, kod 705

Gratulacje!

Czcigodnemu Księdzu Diakonowi **Michałowi ŁASTOWSKIEMU** z okazji imienin życzymy dużo zdrowia, obfitych łask Chrystusowych, Bożego błogosławieństwa oraz nieustannej opieki Matki Bożej

pamiętający w modlitwie uczestnicy Kółka Żywego Różańca z Bieniakoń

Czcigodnemu Księdzu Diakonowi **Michałowi ŁASTOWSKIEMU** z okazji imienin składamy najserdeczniejsze życzenia dobrego zdrowia, obfitych łask Bożych oraz pomocy Matki Bożej

Zarząd Oddziału ZPB w Bieniakoniach

Najserdeczniejsze życzenia dużo zdrowia, pogody ducha, uśmiechu na co dzień, spełnienia wszystkich zamiarów i dobrych nadziei z okazji imienin **Michałowi WOŁOSIEWICZOWI** składają

Jurek i Aleksander z rodzinami

Polska Szkoła Społeczna przy Związku Polaków w Grodnie

organizuje kursy wieczorowe języka polskiego dla dorosłych.

Zajęcia odbywają się w grupach 15-20 - osobowych w budynku Polskiej Szkoły w Grodnie.

Szkoła zatrudnia nauczycieli po studiach wyższych w Polsce oraz nauczycieli z Polski, co gwarantuje wysoki poziom nauczania.

Wszystkich słuchaczy zaopatrujemy w podręczniki.

Podania należy składać do 28 września w Dziale Oświaty Związku Polaków pod adresem: ul. Dzierżyńskiego 32, tel. 72-00-62 oraz w Polskiej Szkole w Grodnie, ul. Kurczatowa 43, biblioteka Polskiej Szkoły Społecznej, II piętro (3 этаж), w godzinach 13.00 - 19.00 (tel.78-42-11)

Związek Polaków na Białorusi

zatrudni metodyka do Działu Oświaty.

Informację można uzyskać pod nr. tel. 72-00-75

RÓŻNE

Angielski, bułgarski, polski języki, **tel. 2-85-77, 33-09-39**

•••••

Szukam współpracowników. **Tel. 44-28-80**

Zapraszamy dzieci i dorosłych na wycieczkę do Białegostoku

W programie: wycieczka po mieście, pałac Branickich, kościoły miasta, Mc Donald's na życzenie, akwapark (zjeżdżalnie wodne), supermarket. **Informację szczegółową można uzyskać** telefonicznie **72-00-97, 72-00-12** lub pod adresem: **Grodno ul. Dzierżyńskiego 32, Izba Przemysłowo-Handlowa ZPB**

Biuro turystyczne Izby Przemysłowo-Handlowej Związku Polaków na Białorusi

proponuje:

- wypełnienie wniosków na wizy;
- vouchery;
- tłumaczenia z języka polskiego na język rosyjski i odwrotnie;
- wyjazdy turystyczne.

Prosimy zgłaszać się **telefonicznie 72-00-12, 72-00-97** lub **pod adresem: Grodno, ul.Dzierżyńskiego 32,**

PIOSENKA NA ŻYCZENIE

Prząśniczka

muzyka: Stanisław Moniuszko
słowa: Jan Czeczot

U prząś - nicz - ki sie - dzą jak a - nioł dzie - wecz - ki,
przę - dą so - bie, przę - dą jed - wab - ne ni - tecz - ki.
Kręć się, kręć wrze - cio - no, wić się to - bie, wić!
Ta pa - mię - ta le - piej, czy - ja dłuż - sza nić!

1.U prząśniczki siedzą jak anioł dzieweczki,
przędą sobie, przędą jedwabne niteczki.
Kręć się, kręć wrzeciono, wić się tobie, wić!
Ta pamięta lepiej, czyja dłuższa nić!
2.Poszedł do Królewca młodzieniec z wiciną,
łzami się zalewał, żegnając z dziewczyną.
Kręć się, kręć wrzeciono...
3.Gładko idzie przędza wesołej dziewczynie,
pamiętała trzy dni o wiernym chłopczynie.
Kręć się, kręć wrzeciono...
4.Inny się młodzieniec podsuwa z ubocza
i innemu rada dziewczyna ochocza.
Kręć się, kręć wrzeciono, przysła wątła nić,
wstydem dziewczę płonie,
wstydź się, dziewczę, wstydź!

Podziękowania

Dnia 2 września 2001 roku obchodziłem jubileusz 75-lecia. Jubileusz kojarzy mi się z mnóstwem ludzi, którzy pomogli w jego zorganizowaniu, przyszli na koncert, złożyli życzenia, obdarowali prezentami i kwiatami oraz wznieśli życzliwe toasty na moją cześć. W związku z tym bardzo dziękuję Szanownemu Konsulowi Generalnemu RP w Grodnie **Sylwestrowi SZOSTAKOWI** za opiekę i pomoc chórowi "Głos znad Niemna" oraz za to, że zaszczycił swoją obecnością koncert jubileuszowy. Dziękuję również prezesowi ZPB **Tadeuszowi KRUCZKOWSKIEMU** za dofinansowanie jubileuszu, wiceprezesowi ZPB **Wiesławowi KIEWLAKOWI, Oksanie GOŁOMBOWSKIEJ** i **Renacie DZIEMIAŃCZUK** za pomoc w organizacji jubileuszu; kierowniczce miejskiego działu kultury **Irynie KLIMENKO** i dyrektorowi miejskiego Domu Kultury **Iwanowi ZACZATCE**; księdzu biskupowi **Antoniemu DZIEMIANCE** za mszę świętą w kościele w dzień jubileuszu i za przybycie na koncert; **redaktorowi i korespondentom gazety Głos znad Niemna**, którzy zamieścili artykuły o mnie i mojej działalności; **chórzystom chóru "Głos znad Niemna"** i wszystkim tym, którzy przyczynili się do organizacji mojego jubileuszu oraz tym, którzy złożyli mi ciepłe i miłe życzenia.

Wiktor Adamowicz

Uśmiechnij się

- Jak długo żyje mysz? - pyta nauczycielka Jasia.

- To zależy od kota, proszę pani.

☺☺☺☺

Tata próbuje zachęcić syna do nauki:

- Jasiu, jak dostaniesz piątkę, to dam ci 10 złotych!

Następnego dnia, w szkole, Jaś podchodzi do nauczycielki i szepcze:

- Proszę pani, chce pani łatwo zarobić pięć złotych?

- Jaki to przypadek: spadłem z krzesła? - pyta nauczycielka.

- Bolesny - odpowiada Jasio.

☺☺☺☺

Nauczyciel pyta Jasia:

- Jak się nazywa czworonożny przyjaciel człowieka?

- Łóżko - odpowiada uczeń.

☺☺☺☺

Jadą dwie mrówki na rowerach. Nagle jedna z nich hamuje i krzyczy:

- Zatrzymaj się,chyba mi mucha wpadła do oka.

Czy pamiętasz, że...

1 października - *Danuty, Remigiusza*
2 października - *Teofila, Dionizego*
3 października - *Teresy, Gerarda*
4 października - *Franciszka, Rozalii*
5 października - *Apolinarego, Placyda*
6 października - *Artura, Brunona*
7 października - *Sergiusza, Marka, Justyny*

ZADZWOŃ

Drobne ogłoszenia w **Głosie** dla mieszkańców Grodna pod całodobowym numerem telefonu **066.**

Tygodnik jest wspierany przez Senat RP oraz Fundację "Pomoc Polakom na Wschodzie"

GŁOS znad Niemna

Wydawca: SZ "Związek Polaków na Białorusi"
Adres redakcji: 230023 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32
Tel. (0152) 72-31-69, fax (0152) 72-00-75
e-mail: glosznadniemna@mail.grodno.by
glosznadniemna@yahoo.com
Internet: http://glos-znad-niemna.virtualave.net
Redaktor naczelny Andrzej DUBIKOWSKI
Redaktorzy: Tatiana ZALESKA (zastępca redaktora naczelnego), Halina EJSMONT, Ryszard KARACZUN, Iness TODRYK Fotograf: Jarosław WANIUKIEWICZ

Korekta: Alina EJSMONT, Inna SUCHOCKA
Obsługa komputerowa: Jolita ONIŚKO, Anna SKORB
Obsługa techniczna: Alicja SAMIEC
Prenumeratę: półroczną, kwartalną, dwumiesięczną lub miesięczną można zamówić w każdym urzędzie pocztowym na Białorusi (do dnia 15 każdego miesiąca). Prenumeratę w Polsce przyjmują placówki Ruchu S.A. Indeks w Polsce 329258
Cena gazety w prenumeracie miesięcznej wynosi 589 BYB, w sprzedaży w kioskach - 120 BYB.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 685. Індэкс 63863
Аб'ём выдання - 3 друкаваныя аркушы
Заказ № - 2696 Наклад 6655 асобнікаў.
Штотыднёвік "Глос знад Немна"(на польскай мове)
ISSN 1563-3233
Адрас рэдакцыі:230023 Гродна вул. Дзяржынскага, 32
Друк: Гродзенскае абласное ўнітарнае паліграфічнае прадпрыемства "Гродзенская друкарня"
Гродна вул.Паліграфістаў, 4
Падпісана да друку 27.09 .2001 у 15^{00}
Якасць друку адпавядае якасці прадстаўленых рэдакцыяй дыяпазытываў.

BĄDŹMY W KONTAKCIE

Czekamy na Państwa telefony od godziny 9.00 do 18.00, od 18.00 do 9.00 możecie Państwo zostawić wiadomość na automatycznej sekretarce.

tel. (0152) 72-31-69